

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XXXVIII | NÚM. 2041
2,90 € | 4 NOVEMBRE 2018

Pexels.com

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3, 8-11)

Finances morals

La banca ètica, un model alternatiu que pot convergir amb l'Església

Entrevista a Joan Paradell,
«l'organista del Papa» P. 38-40

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

_____

_____

Sentinelles de la vida bona

Quan parlem de crisi financera pensem espontàniament que els responsables exclusius són els qui mouen els fils del poder i que poca cosa hi podem fer la resta de la ciutadania. Realment és així? En aquest número de *Catalunya Cristiana* donem pistes per fer una reflexió en profunditat del nostre viure quotidià per tal que, en coherència amb el pensament social de l'Església, deixem de contribuir indirectament i quotidiana amb els abusos que s'estan produint. Ens hi pot ajudar el document *Consideracions per a un discerniment ètic sobre alguns aspectes de l'actual sistema econòmic i financer* elaborat per la Congregació per a la Doctrina de la Fe, en col·laboració amb el Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral.

El document exposa la necessitat d'emprendre una reflexió ètica sobre la intermediació financera. El fet que aquesta sovint s'hagi desvinculat dels fonaments antropològics i morals apropiats, ha produït abusos i injustícies evidents i ha creat crisis sistèmiques arreu del món. Tot progrés del sistema econòmic no es pot considerar com a tal si es mesura solament amb paràmetres de quantitat i eficàcia en l'obtenció de beneficis, ha de ser avaluat també sobre la base de la qualitat de vida que produeix i de l'extensió social del benestar que difon, que no es pot limitar als aspectes

materials. Tot sistema econòmic legítima la seva existència no sols pel creixement quantitatiu dels intercanvis econòmics, sinó provant la seva capacitat de produir desenvolupament per a tothom. «El benestar i el desenvolupament s'exigeixen i es donen suport mútuament, i requereixen polítiques i perspectives sostenibles més enllà del curt termini.»

Baixant al dia a dia és important un exercici crític i responsable del consum i de l'estalvi. Fer la compra implica una selecció entre els diversos productes que ofereix el mercat. És una opció que sovint fem de manera inconscient i no ens adonem que estem comprant béns la producció dels quals es realitza a través de cadenes productives on és normal la violació dels drets humans més elementals, no es té en compte el medi ambient o es busca el guany a tota costa. Quant a la gestió dels propis estalvis cal adreçar-los a aquelles empreses que operen amb criteris clars, inspirats en una ètica respectuosa de la persona en globalitat i de tothom en un horitzó de responsabilitat social.

Més que mai estem cridats a vetllar com a «sentinelles de la vida bona» fent-nos intèrprets d'un nou protagonisme social, a basar la nostra acció en la recerca del bé comú i a fonamentant-la en els sòlids principis de la solidaritat i la subsidiarietat.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

12
Opinió

15
Vida eclesial

26
Reportatge

30
La veu dels pastors

32
Bíblia

34
Litúrgia

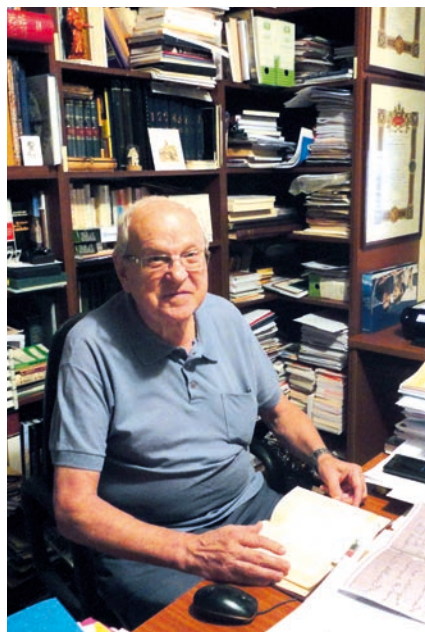
36
Espai lectors

38
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Mn. Miquel Barbarà parla del cardenal Vidal i Barraquer

PÀGINA 18

20
Ecologia i feminisme

Neix Acció Catòlica General de Barcelona

PÀGINA 21

Els joves i el món digital

PÀGINA 26

47
Gabriel
Robledillo

La setmana en tuits

RAQUEL SANCHO
@SANCHO_RAQUEL

Comunitat de Sant'Egidio
Arriben a Barcelona les dues primeres famílies de refugiats que viuran a Andorra. Els membres de la Comunitat de Sant'Egidio han rebut els sirians a l'aeroport del Prat per acompanyar-los al Principat

LLUÍS BASSETS @LBASSETS

Periodista

En un gir irònic del destí, ha estat la mort de Khashoggi, més que les seves denúncies en mitjans tan prestigiosos com *The Washington Post*, el que ha situat Bin Salmán en el punt de mira d'Occident

M. CARMEN DE LA FUENTE
@MCDELAFUENTE

Directora de Migra Studium

En relació amb els menors estrangers no acompanyats «el compromís hauria de ser no només amb la seva edat i el fet de ser menors, també amb la seva situació de vulnerabilitat» @Danilbarz de @fundaciobayt

DAVID FERNÁNDEZ
@HIGINIAROIG

Periodista

El Casinet d'Hostafrancs ple d'esperança i utopia, memòries i oliveres, solidaritat i rebel·lies. És a dir, ple de #JaumeBotey. Tu per nosaltres, nosaltres per tu

Zoom

EDUARD BRUFAU

Com mai abans la inestabilitat i la violència a molts llocs del món obliga milions de persones a fugir als països rics, on no sempre són ben rebuts. L'Església catòlica recorda que tot ésser humà, sense excepcions, és imatge de Déu, i ha encetat la campanya #Sharejourney per conscienciar tothom d'aquesta realitat. A la imatge, la caravana d'immigrants hondurenyes en direcció als Estats Units en el moment de creuar la frontera entre Guatemala i Mèxic.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Famosos valorats

Passen pels nostres programes persones conegudes i valorades dels àmbits social, polític, cultural i religiós. El 24 d'octubre, a l'espai *A primera hora*, amb Joan Trias, Joan Rigol parlava del seu nou llibre, *Restaurar la política*, a partir del pensament de Jacques Maritain. Deia que «tenim, a nivell mundial, una política molt deteriorada», i destacava com a exemples «l'actual president dels Estats Units, el que pot passar al Brasil i els governs d'Hongria o Itàlia». Sobre els dirigents independentistes en presó preventiva, l'expresident del Parlament assegurava que «tots aguanten molt per la dignitat de Catalunya».

I des de *Tots som iguals*, amb Ramon Rión, el meteoròleg Tomàs Molina compartia el 16 d'octubre, amb el metge Josep Vergés, un col·loqui sobre l'artrosi, que afecta 300 milions de persones al món. El també físic destacava que «la tecnologia és cada vegada millor, cosa que ajuda a preveure molt bé els canvis en el temps». Sobre la malaltia, Molina assegurava que «l'objectiu és arribar als 80 anys sense artrosi».

L'efemèride de la setmana

6 de novembre del 1789:

el sacerdot John Carroll és nomenat bisbe pel papa Pius VI, és el primer bisbe catòlic dels Estats Units d'Amèrica.

PILAR MALLA
Treballadora social

Una política preventiva de l'exclusió social requereix un esforç més intens a favor de la infància i l'adolescència

PENSANT-HO MILLOR

Una recerca que ens interpel·la

Per seguir amb el tema de l'exclusió social em valdré dels resultats de la recerca que l'any 2009 es va fer des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona. Aquesta recerca la van dirigir els professors Sebastià Sarasa i Albert Sales amb la col·laboració de molts professionals que treballaven en el camp social depenent de la Generalitat, de l'Ajuntament de Barcelona i d'Institucions Socials.

Les aportacions d'aquest estudi sobre el cost humà i social de la manca de prevenció no crec que hagin variat gaire en aquesta dècada, tot al contrari, les necessitats han augmentat, el nombre de persones que demanen ajuda també ha augmentat; els migrants cada dia són més nombrosos. És urgent plantejar-nos com abordem les causes de la reproducció de la marginació i al mateix temps com tractem les persones —úniques i irrepetibles— a fi que els serveis ajudin no solament a rebre el que necessiten per menjar, sinó el que com a persones del nostre temps i a casa nostra tenen dret de tenir, com tenim la majoria.

L'estudi destaca que hi ha factors molt rellevants que tenen incidència en el risc d'exclusió social i que tenen a veure amb deficiències estructurals del nostre sistema de benestar social. L'evolució del mercat de treball està fent cada cop més difícil l'accés de les persones amb baixa formació a con-

tractes estables i aquesta precarietat està molt associada al risc de patir períodes de desocupació de llarga durada, dificultats per pagar l'habitatge i, finalment arribar a un risc elevat d'esdevenir una persona sense sostre.

Al mateix temps, la política actual envers les persones amb problemes de salut mental és insuficient. L'escassa oferta de residències i de pisos tutelats per a les persones amb problemes de salut mental fa recaure sobre les famílies el gruix de la seva atenció.

També es remarca el poc o nul suport a les persones que finalitzen un període d'empresonament per trobar un lloc on viure i una ocupació laboral. L'estudi posa en evidència que el risc d'esdevenir una persona sense sostre està molt associat al fet de sortir d'una etapa de reclusió penitenciària. Una política preventiva de l'exclusió social requereix un esforç més intens a favor de la infància i adolescència que eviti les situacions que faran difícil la inserció laboral i social en el moment de la transició a l'edat adulta. Aquests esforços han d'anar adreçats a una major oferta de prestacions monetàries i de treball i de serveis personals que facin de suport a les persones per evitar la transició a situacions excloents. La falta d'increment de les partides presupostàries de les administracions públiques té uns costos econòmics i socials superiors a llarg termini.

UN NOU LLINDAR

No ets lluny del Regne de Déu!

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

La frase és de Jesús i obre molts camins en el nostre diàleg amb la secularitat. L'hauríem de poder pronunciar molt, és un repte i una invitació alhora a la nostra capacitat d'observació del que passa al nostre entorn, tant si ens referim a les persones com als esdeveniments. Observació creient, no hi ha dubte, però amb la sorpresa que hi ha molta llavor d'Evangeli escampada i que cal detectar. Ja és un pas important quan, fixant-nos en les persones que ens rodegen, hi descobrim actituds evangèliques de les quals potser fins i tot elles no se'n adonen. És un treball fascinant contemplar que arreu hi ha qui viu l'Evangeli no sols per la seva opció creient, sinó perquè en el cor de la laïcitat va integrant noves formes de comunicació.

El món dels joves n'és el principal exponent. Quan ens limitem sols a escoltar-los, podem captar moltes d'aquestes noves expressions. D'antuvi, necessitem tenir una actitud oberta, lliure de prejudicis, amb voluntat d'empatia per situar-nos més des d'ells que no des dels nostres pressupòsits. Tanmateix, no n'hi ha prou d'escoltar-los, més aviat veig necessari conversar amb ells per tal d'arribar a un diàleg

Quan les relacions humanes s'afebleixen, és que han perdut força els vincles familiars i d'amistat

constructiu que ennobleix un intercanvi generacional. D'altra part, la conversa també necessita d'unes actituds bàsiques com són la comprensió, la paciència, la transparència, la coherència, la fidelitat a la pròpia vocació, la que l'altre també ha de conèixer i valorar.

L'altre món és el de la família i el de les relacions humanes. Quan detectem situacions de crisi a la societat, ho estem detectant dins la família. Quan les relacions humanes s'afebleixen, és que han perdut força els vincles familiars i d'amistat. Aleshores és quan l'esforç de superació ha de ser més gran i s'han de recuperar aquelles actituds que sempre hi havien d'haver estat. Valorem quan un infant es porta bé, quan un jove és transparent, quan l'amor és més fort que les idees i els prejudicis, quan la fidelitat s'obre camí i ens fa adults, quan el pas dels anys ens orienta a fer el bé, a pensar més en els altres, a perdonar amb més facilitat, a superar-se constantment, a omplir-se d'aquella vida interior que ens connecta amb Déu, que és Amor.

Invertir en cristià

Sostenibilitat i responsabilitat en les inversions, claus per a la coherència de les organitzacions eclesials

La Inversió Socialment Responsable disposa d'eines, com els índexs d'inversió, que assegurin que els diners se situen en companyies que vetllen pels impactes socials, ambientals i de bon govern. *Pexels.com*

DANIEL ARENAS
«Gairebé tots els
grans bancs i caixes
tenen fons d'inversió
o de pensions
socialment
responsables i
sostenibles»

Està ben instal·lat en l'imaginari col·lectiu que les finances són com una caixa opaca, amb unes regles de funcionament pròpies i, tot sovint, refractàries a criteris i valors ètics. Per això representen tota una *estirada d'orelles* declaracions com les del cardenal Peter Turkson, prefecte del nou dicasteri per a la Promoció i el Desenvolupament Humà: «Quan invertim, hem de saber com serà emprat el nostre diner, com serà invertit i per a què servirà. Hem de ser coherents amb la nostra fe i amb els principis socials de l'Església.»

Certament, aquesta necessitat de coherència demana un esforç per part de l'estalviador, ja sigui un particular o una entitat: «La gent intentem ser coherents i anem a les manifestacions contra la guerra o a favor dels drets dels vulnerables, però després, quan posem els diners al banc no preguntem què fan amb ells», observa el professor d'Economia Aplicada a la Universitat de Lleida i director de Càritas Lleida, Rafa Allepuz.

Si preguntéssim, ens trobaríem que, «en general, les entitats financeres apliquen els nostres diners als mercats financers seguint la pura especulació per buscar un rendi-

ment ràpid i fàcil», continua Allez. Segons aquest economista, sempre ens hauríem de preguntar com s'obtenen els beneficis dels nostres estalvis i informar-nos sobre les activitats de les entitats financeres amb qui treballem. El finançament de la indústria de l'armament és una d'aquestes activitats que, tot sovint, no surt als informes de transparència.

El Centre Delàs d'Estudis per la Pau que, juntament amb altres entitats, està darrere la campanya Banca Armada revela que els bancs espanyols amb més inversions en la indústria de l'armament són el BBVA (2.766 milions d'euros entre 2011-2016), el Santander (1.693 milions d'euros en aquest mateix període) i el mateix Estat amb l'ens Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (2.240 milions d'euros). Però no se n'escapen altres entitats com la Banca March, CaixaBank, el Sabadell o Bankia.

«Com a catòlics hem d'interessar-nos per saber què es fa amb els nostres diners i que se'n faci un ús ètic. Per això soc defensor i treballo amb banca ètica, ja que inverteixen en activitats econòmiques que serveixen per millorar el desenvolupa-

ment de les societats...», argumenta Allepuz.

Inversions ètiques en creixement

Més de 2.100 milions d'euros en estalvi ètic, 1.267 milions d'euros en préstecs, 232.000 usuaris i una morositat del 2,20% (enfront del 7,79% de la banca tradicional, segons el Banc d'Espanya), són les grans xifres que presenten les finances ètiques a l'Estat espanyol l'any 2017, segons el Baròmetre de les finances ètiques i solidàries, i que cada any aporten avenços, malgrat que, en el conjunt de l'economia, encara tenen poc pes específic.

En la banca ètica podem trobar entitats de base cooperativa (Fiare Banca Ètica, Coop57 o Oikocredit) i societats anònimes com el banc holandès Triodos Bank. El sector assegurador, per la seva banda, també compta amb el segell europeu EthSI, que certifica productes i entitats asseguradores amb criteris socials i ambientals. En aquest cas, les entitats asseguradores ètiques van gestionar l'any 2017 un volum de primes ètiques de 648 milions d'euros (l'1% del volum total del sector assegurador espanyol) i 1.664 milions d'euros en inversions.

«Gairebé tots els grans bancs i caixes tenen fons d'inversió o de pensions socialment responsables i sostenibles. Cal que l'inversor decideixi quins són els criteris ètics o mediambientals que creu que són més importants», explica Daniel Arenas, professor d'Esade. Arenas es refereix a la Inversió Socialment Responsable (ISR) que a Espanya estudia l'entitat Spainsif, segons la qual s'ha passat dels 80 milions d'euros gestionats el 2002 en ISR als 170.000 milions d'euros el 2015 (tot i que canalitzada majoritàriament, el 97%, a través de l'inversor institucional i concentrada en plans de pensions d'ocupació).

La ISR es caracteritza per integrar a l'anàlisi financera (rendibilitat i risc) altres criteris extrafinanciers (mediambientals, socials i de bon govern), sense tenir per aquest motiu, una menor rendibilitat. Amb aquest objectiu, els analistes dissenyen una sèrie d'eines (més o menys sofisticades) que obeeixen a una sèrie d'estratègies (majoritàriament, l'exclusió d'activitats controvertides contràries als valors de l'inversor) que, sovint, es materialitzen en índexs d'inversió. Als Estats Units, per exemple, un país més avançat en aquest sentit, hi ha l'MSCI Catholic Values Screening Research o el S&P Catho-

lic Values Index que exclou de l'S&P 500 certes activitats que no s'ajusten a les directrius d'inversió responsable establertes per la Conferència de Bisbes Catòlics dels Estats Units. «No s'ha de tenir por d'aquests productes financers. A més, no estàs sacrificant rendibilitat, per tant, ser virtuós no tindria un cost. L'altra qüestió és la coherència: si la missió de la teva organització és constructiva, amb més raó has d'estar alineat en això, has de tenir un impacte positiu en el planeta en totes les àrees. En aquest cas, la mà dreta sí que ha de saber el que fa l'esquerra», argumenta el professor Arenas.

El comportament de l'Església quan inverteix

Què fa l'Església amb els seus diners, amb el seu patrimoni? Si bé no hi ha dades precises, Arenas explica que en l'estudi *De la pregària a la inversió: Disposició de les organitzacions religioses cap a la inversió responsable*, en el qual va participar com a coautor el 2012, van passar una enquesta a entitats religioses de diversos països sobre el seu comportament financer: «Vam rebre respos-

RAFA ALLEPUZ

«Com a catòlics hem d'interessar-nos per saber què es fa amb els nostres diners i que se'n faci un ús ètic»

«La crida és que tots els béns que tingui l'Església han d'estar a disposició del missatge evangèlic»

La Inversió Socialment Responsable disposa d'eines, com els índexs d'inversió, que asseguren que els diners se situen en companyies que vetllen pels impactes socials, ambientals i de bon govern. *Pexels.com*

landa i, en canvi, d'Espanya, pràcticament cap. Ens va sorprendre que aquí hi havia poca conscienciació al respecte, vam detectar poc interès o molta por de fer-se aquestes preguntes.»

L'estudi partia del fet que les organitzacions religioses són inversors importants per als quals és rellevant com fer inversions i obtenir rendiments d'empreses i activitats que siguin coherents amb les seves creences o fins i tot que donin suport a aquestes mateixes creences. Invertir no es contradiu amb els valors religiosos; els valors religiosos són uns criteris importants en les inversions; hi ha una comunitat forta al voltant d'aquestes inversions; els inversors religiosos són pioners en les inversions d'impacte; implementar la fe en les inversions no està exempt de dificultats, i les pràctiques molt variades segons les regions, eren algunes característiques que revelava l'estudi de les inversions realitzades des dels principis de la fe.

«Si com a catòlics hem de ser coherents amb el que creiem, vivim i pensem, l'Església en el seu conjunt, també. El que no podem fer és, d'una banda, accions a favor dels

més pobres i, de l'altra, fer altres accions que van en sentit contrari», subratlla Allepuz. A banda dels diners líquids, Allepuz també es refereix a la disponibilitat del patrimoni: «La crida és que tots els béns que tingui l'Església han d'estar a disposició del missatge evangèlic. Moltes parròquies tenen locals infrautilitzats i també altres edificacions. Caldria donar-los un ús més enfocat a la ciutadania, al servei social, que no pas per treure'n un rendiment econòmic.»

En qualsevol cas, Allepuz aposta per «prendre consciència de què fem amb els nostres diners en tots els destins: consum, estalvi, donatius... Primer hem de ser coherents nosaltres i predicar amb l'exemple i després donar a conèixer que les coses es poden fer d'una altra manera, en les finances i en tot. Hi ha entitats financeres alternatives, models d'empresa alternatius més cooperatius...»

Un exemple de com aquests canvis en el comportament inversor poden tenir repercussions planetàries és la decisió de Càritas Internationalis, l'abril passat, que amb tres bancs catòlics —Pax Bank, Bank Im Bistum Essen eG i Steyler Ethik Bank, amb un balanç de 7.500 milions d'euros—, diverses diòcesis i una coalició d'institucions catòliques van anunciar la seva desinversió en combustibles fòssils (petroli, carbó i gas) per protegir la Terra. Una acció d'aquest calibre, coordinada pel Moviment Catòlic Mundial pel Clima (amb més de 650 organitzacions) i amb l'aval de l'encíclica *Laudato Si* del papa Francesc, permet a l'Església demostrar lideratge en el context del canvi climàtic.

Finalment, l'aposta dels actors consultats és tenir molt més present la Doctrina Social de l'Església (DSE) que propugna la cura de la Creació, el destí universal dels béns, la prioritat del bé comú i l'opció preferencial pels pobres. És, de fet, la saba que inspira el Fòrum creient de pensament ètic i econòmic, del qual forma part Allepuz, que va publicar el document *Repensar l'objectiu econòmic*, on critiquen el concepte actual de riquesa i de creixement econòmic. «La DSE és extensible i aplicable a altres àmbits de fora de l'Església; de fora l'Església s'hauria de sentir i escoltar molt més. Tenim un diamant que hem d'explotar molt més», assegura Allepuz.

JOAN SOLER
Capellà de Girona

MIRADA AL MÓN

Espiritualitat missionera

Ens ho hem de creure. El papa Francesc ens deia a EG 15: l'activitat missionera «representa encara avui dia el major desafiament per a l'Església» i «la causa missionera ha de ser la primera». Què passaria si ens prenguéssim realment de debò aquestes paraules? Simplement reconeixeríem que la sortida missionera és el paradigma de tota obra de l'Església [...] fa falta passar «d'una pastoral de mera conservació a una pastoral decididament missionera». I per això ho repeteixo: ens ho hem de creure. Ens hem de creure que no podem continuar amb el «sempre s'ha fet així». Ens hem de creure que Catalunya és una veritable terra de missió. Ens hem de creure que l'evangeli continua sent una bona notícia per al nostre poble. Ens hem

de creure que estem marcats per l'Esperit Sant. I creure-s'ho no vol dir anar-ho repetint tantes vegades com faci falta, mentre continuem asseguts en les nostres estructures caduques. No. Creure-s'ho vol dir posar tots els mitjans que tenim al nostre abast al servei d'aquesta missió. I el primer que ens cal fer és convertir-nos nosaltres mateixos. «Jesús es va aparèixer als Onze i els reprotxà la seva falta de fe i la

seva duresa de cor, ja que no havien cregut els qui l'havien vist ressuscitat» (Mc 16,14)

I per això ens cal recuperar el sentir d'una profunda espiritualitat missionera. Tal com ja ho deia Pau VI a l'*Evangelii nuntiandi* al capítol VII, tal com ho deia el papa Joan Pau II a la *Redemptoris missio*, al capítol VIII, i tal com ho diu el papa Francesc, a l'*Evangelii gaudium*, al capítol V. I què és l'espiritualitat missionera? Doncs és una vida de fidelitat a l'Esperit Sant que ens demana fidelitat a la seva missió.

Hem començat un nou curs pastoral. Posem-lo a la llum de la missió i sota la força de l'Esperit: «Aneu per tot el món i anuncieu la bona nova de l'evangeli a tota la humanitat» (Mc 16,15). Hi estem a punt?

Ens hem de creure
que Catalunya és una
veritable terra de missió

PUNT DE VISTA

Harmonitzar feines

Hi ha una preocupació força estesa de les dues parts més directament interessades a combinar bé: el treball professional, d'una banda, i de l'altra, les obligacions pròpies de la família. Tota la societat hauria d'ajudar a buscar solucions, ja que d'una adequada natalitat i de la marxa de la vida econòmica en depèn la seva vitalitat.

Es comprèn la posició simplista d'estar només al costat de la part més feble: l'assalariat, espe-

cialment si és dona i més encara, si l'altra part és desafiadorament forta, com cert tipus d'empreses, per exemple, algunes multinacionals. Cal evitar que només vulguin contractar personal femení del qual es pugui pronosticar que no haurà d'esperar cap infant, i homes que ja no hagin de ser pares.

S'entén també que en una professió tinguin molts inconvenients les interrupcions en la regularitat de la feina, concretament en les tasques de recerca, com en l'ensenyament, i s'hauria de fer el possible perquè no hi hagués un llarg interval en el treball, que té un ritme propi, de manera que si es produeix un parèntesi, ja no hi ha possibilitat d'atrapar els qui, mentrestant, han corregut com en una cursa, en el temps que ha passat.

FERRAN BLASI
Capellà i escriptor

Per això, cal assajar noves fórmules que valorin la dedicació personal a la maternitat o a la paternitat —en períodes que siguin raonables— i alhora permetin l'atenció adequada al treball. I a això pot ajudar el fet que l'empresa, o si es vol la societat, sigui generosa amb ajudes diverses —subsidis, suplències— que permetin a la persona interessada aquella doble i suficient atenció a la llar i a la feina.

En cada cas s'hauria de veure quin procediment és més aconsellable: la suplència, l'assistència d'una persona a la mare que ha de tenir cura de la criatura, a casa, o a la feina. I en moments de crisi econòmica i d'atur, sempre seria bo donar feina a més persones, solució més convenient que la d'haver de pagar subsidis.

Cal assajar noves
fórmules que valorin la
dedicació personal
a la maternitat o a la
paternitat

SABER ESCOLTAR

I la cultura, què?

La paraula *cultura* ha esdevingut el denominador comú de moltes realitats. No és estrany que es parli de la «cultura del vi», «de la cultura del consum», «de la cultura de la diversió...» Tot és cultura. El mot perd significació.

Es denomina *cultura* certs programes de la televisió. S'ha passat de concursos de «coneixements», a d'altres que són realitats buides, més o menys vulgars o escandaloses. El públic ho aplaudeix tot. A certes hores, és millor no telefonar a cap casa, per no trencar el fil d'un programa. Molts dels quals no tenen contingut cultural.

A la cultura, li ha tocat el rebre quan ha estat descavalcada dels estudis anomenats «Humanitats». «La tecnològització ha ofegat la curiositat i la recerca de sabers pensats,

propis de la Filosofia.» La Filosofia és una ciència que abraça tots els camps del saber i del fer humà. Ensenya a reflexionar i mostra tant la saviesa del pensament antic com la de l'actual.

Hi ha persones doctes en màquina, electricitat, negocis..., però que no coneixen un borrall de llatí, ni del pensament dels grecs i dels llatins, ni dels escriptors clàssics, ni de les publicacions actuals.

Com si la cultura, la saviesa humana, fos poc important. Les noves generacions necessiten recuperar la veritable «cultura», els personatges que han forjat i forgen el pensament, tenir sentit crític, aprendre a reflexionar, conèixer l'ètica, quines coses tenen valor i quines no. El pensament filosòfic és enriquidor perquè dona unitat als altres sabers,

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

a la manera de viure, al respecte dels altres, al diàleg... Realitats que aguanten el coneixement científic i que fan que la persona sigui més.

Un professor assenyalava que cal abraçar: «1) La interpretació crítica de la societat actual. 2) Rehabilitar la cultura. 3) Reflexionar sobre les grans qüestions personals i socials. 4) Apujar el nivell de la creativitat.»

La família és el primer indret de la cultura. Caldrà parlar-ne un altre dia.

La tecnològització ha ofegat la curiositat i la recerca de sabers pensats, propis de la Filosofia

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

No amago que des del primer dia esquivo la qüestió que és essencial: definir què és el clergat i, a partir de l'enunciat, referir-me al clericalisme.

Encara ara, després d'haver-ho pensat molt, em veig incapaç de fer-ho. En copio unes definicions de Google.

1. Conjunt de les persones que han rebut els ordes sagrats de les esglésies cristianes. Ofici i ocupació de clergues.

2. Conjunt de persones eclesiàstiques que componen el clergat.

De cap de les dues maneres se'n pot derivar alguna cosa perversa.

El que sí que pot idear la ment, és que, d'aquest conjunt de persones qualificades de l'Església, emanarà

A PROPÒSIT DE...

Clericalisme (5)

una comunitat cristiana que establirà entre els seus membres vincles d'exigència personal i de servei al proïsme, d'acord amb els desitjos de Jesús.

Passa així? Crec que el mal rau aquí. Clericalisme, m'atreviria a definir, és la unió mútua de gent d'Església, que, esperant anhels personals de domini i per salvaguardar-se entre ells, sense tenir estatuts, ni suposar cap afiliació, viuen protegint-se i actuant segons patrons propis.

Cal dir que el grup establert així no necessàriament està format per

M'atreviria a definir que clericalisme és la unió mútua de gent d'Església

clergues, per això he posat l'expressió ambigua de gent d'Església. Indico que, per a la majoria de la gent, en l'aspecte que em refereixo, clericalisme és tant l'actuació peculiar de clergues, masculins, com la de religiosos, en aquest cas de tots dos sexes. Assenyalava també que, a poc a poc, desapareix aquest mal fer que ja disminueix l'aportació de nous membres. I si antigament s'ambicionava que creixés el nombre de components, avui dia un observa que, d'una comunitat desmillorada, se'n separa un grup que aspira una manera de fer exigent, d'acord amb criteris evangèlics, que no sempre havien estat els del grup al qual pertanyien, perquè, una de les particularitats del clericalisme, és continuar, si existeixen, els mandats del seu reglament, sense qüestionar-se si estaven d'acord amb l'Evangeli.

SIGNES D'AVUI

Ecologia espiritual irrespirable

Hi ha una gran preocupació per la contaminació atmosfèrica, per la degradació de les aigües... Estem afavorint un medi ambient hostil per a la salut. En aquests últims temps, per la força dels mitjans de comunicació, l'ecologia espiritual es torna irrespirable. Les notícies falses (*fake news*), la postveritat, l'odi, l'insult, el menyspreu... campen al seu aire. Es tracta de formes subtils d'assassinat, perquè maten «la dignitat de la persona» (Francesc). El Papa, a l'audiència general de 17 d'octubre, així ho va afirmar, posant en boca de Jesús aquestes paraules: «Mira, si tu menysprees, si tu insultes, si tu odies, això és un homicidi.» Per això, no matar significa una crida a l'amor. Leonardo Boff va escriure recentment: «Regna molta violència,

ràbia i odi al nostre país (Brasil) a causa de la segona volta de les eleccions (...) Estem plens d'assassins al nostre país i sabem especialment d'on venen.»

El Papa subratlla: «Cap codi humà equipara fets tan diferents (menyspreu, insult, odi, homicidi) donant-los el mateix grau de judici.» En Jesús, sí. Aquesta degradació de l'ecologia espiritual «ens impedeix sentir l'altre com l'altre, ens incapacita el cor per sentir el batec d'un altre cor i ens fa cruels i sense pietat davant del sofriment humà i la de-

Les notícies falses, la postveritat, l'odi, l'insult, el menyspreu... campen al seu aire

LLUÍS
SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

vastació de la biosfera» (Boff).

Hi ha líders polítics, no tots, que són autèntics assassins. Generen crispació per obtenir rèdits electorals. Els altres són peces de tauler d'escacs que cal sacrificar per guanyar la partida. Hi ha grups violents de gent encaputxada que sembren terror i amenaça. Existeixen comentaris a internet que vomiten odi i menyspreu. Hi ha mitjans de comunicació, diaris, ràdios i televisions especialment, que fomenten l'odi, que estigmatitzen, que deshumanitzen l'altre. Molts estrangers viatgen a Espanya per gaudir del seu clima i banyar-se a les platges, i ignoren que l'ecologia espiritual del lloc que visiten és irrespirable. Els amos del relat menteixen i ho saben, i confien que com més maror més peix.

VICTÒRIA
MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Cada any moren al carrer de la nostra ciutat de Barcelona, la Barcelona del turisme i l'art, diferents homes i alguna dona, oblidats de les seves famílies, sovint sense funeral ni acompanyament dels amics.

Són els sensesostre, aquells que el papa Francesc ha qualificat amb un cognom que ens hauria d'avergonyir a tots, són els «descartats» de la nostra societat.

Aquests homes i dones —des d'una altra vessant més autèntica— són els estimats i preferits de Déu, que estan al nostre abast per inserir-los, acollir-los, estimar-los.

A l'Hospital de campanya de Santa Anna, el dia 2 —commemoració dels difunts— els vam acollir amb tot l'amor que es mereixen en un funeral col·lectiu, però personalitzat amb noms i cognoms. Eren re-

FINESTRA A LA VIDA

La teràpia de l'abraçada

cordats com a amics que ens han precedit i que ara ja descansen de la seva angoixa de carrer i d'abandonament. Hi ha més, d'aquí uns dies tindrem un altre acte commemoratiu de tots aquests sensesostre que han mort durant l'any, organitzat per les associacions que estem al seu costat.

Ara farà un any, un dels que «sobreviuen» sense sostre que tenia al meu costat en l'acte que vam celebrar a la plaça del MACBA, es va posar a plorar, pensant en el que també podia passar-li a ell... Amb una abraçada espontània li vaig dir: «Jo no moriré sense que tu tinguis un pis on viure dignament.» Un any després, ja fa mesos que hi viu.

A la nit d'aquell vespre commemoratiu em va arribar un Whatsapp seu amb aquestes paraules: «En les

meves penes i desgràcies em va arribar l'autèntica riquesa, la que no s'hereta... Quan qui és al teu costat et fa una abraçada tan forta que et fa sentir que tot es calma i sents pau, aquest és el teu tresor, perquè no hi ha un tresor més gran que l'amor.

»Ja voldria el ric disfrutar d'un bon amic. Ja voldria el poderós una abraçada de cor, però ningú no l'hi dona, perquè no sent els petons i les carícies dels àngels.

»Per això dono gràcies de la meua vida dura i dolenta que em va fer ric, perquè així tinc el privilegi de sentir-me estimat, de sentir-me abraçat, de sentir-me comptat...»

Els descartats de la societat són els estimats i preferits de Déu

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa dialoga amb joves i ancians, us informem de la Trobada Internacional per la Pau, conversem amb Mn. Barbarà sobre Vidal i Barraquer i coneixem la nova Acció Catòlica General de Barcelona

Francesc dialoga amb joves i ancians d'arreu del món

El Papa demana a les generacions velles i noves que caminin juntes

En el marc del Sínode de Bisbes sobre *Els joves, la fe i el discerniment vocacional*, el papa Francesc va dialogar amb joves i ancians d'arreu del món. La trobada va tenir lloc durant la presentació del llibre *La saviesa del temps*, un projecte global per promoure el diàleg entre joves i ancians, compartint les experiències de vida amb la finalitat que les generacions velles i noves «caminin plegades».

Al llibre, els grans expliquen les seves experiències de vida a les noves generacions, amb la finalitat de crear «una nova aliança», de manera que el testimoni d'uns ajudi al desenvolupament espiritual dels altres i així puguin «caminar tots plegats». La iniciativa està basada en la forta intuïció del Papa de mantenir unides les generacions noves i les velles, perquè moltes vegades Francesc reitera que els ancians «són la memòria d'un poble», que un poble sense memòria «no sap d'on ve» i no sap on va. Per aquest motiu el Papa insisteix als joves que parlin amb els avis, amb els grans i que coneguin les seves arrels: «No pas per tancar-s'hi, sinó per agafar-ne el millor i donar fruits.»

En el context de la presentació del llibre, Francesc va respondre obertament les preguntes que li van fer diversos joves i vells, i va respondre de manera espontània i des del cor qüestions sobre el treball, la vida, la transmissió de la fe, l'amor, el dolor i la mort. El Bisbe de Roma va posar un èmfasi especial en la importància de somiar, independentment de l'edat que es tingui, perquè els somnis «no són una simple utopia», sinó formes d'obrir nous horitzons cap a un món millor. «Si els

ancians no somien, els joves no poden veure el futur», va recordar.

Pel que fa al tema plantejat sobre com transmetre la fe als fills i a la família, «sovint temptada per les noves ideologies individualistes i superficials», Francesc va destacar la importància d'«acompanyar amb el testimoni cristià i una presència que no acusa ni jutja, sinó que escolta amb una postura oberta al diàleg». «La fe es transmet en dialecte, en el llenguatge de la família i a través del bon exemple», manifestat en gestos de bondat i caritat, va explicar.

Sobre l'acompanyament dels ancians, el Pontífex va demanar a les noves generacions que prenguin «com a propis els somnis dels grans», que els escoltin i que comencin a somiar tal com somien ells, «carregant sobre les espatlles el pes de la responsabilitat dels seus somnis», que han impulsat gran part dels beneficis dels quals

PAPA FRANCESC

«Si els ancians no somien, els joves no poden veure el futur»

avui gaudeixen els joves a les societats modernes: somnis de llibertat, fraternitat, benestar i unitat.

Sobre la violència i la discriminació que imperen a molts ambients i que fustiguen de forma especial molts migrants, el Papa va recordar que Europa va ser migrant i que tots tenim en la nostra història «un passat migratori»; per la qual cosa hem de «rebre els que venen a casa nostra» i no només això, «ajudar-los en la integració perquè siguin part de la societat, com un més».

També va participar a l'activitat l'arquebisbe de Panamà, Mons. José Domingo Ulloa Mendieta, president del Comitè organitzador de la Jornada Mundial de la Joventut 2019, que va subratllar la importància que les societats deixin enrere l'individualisme, i siguin capaces de crear llaços entre els diferents grups poblacionals, per garantir una societat més rica en valors, i més forta en unitat.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Conèixer Déu per experiència

En general es pot dir que estem abocats cap enfora, que sovint som extravertits, fins i tot en la recerca de Déu. El Papa diu que a Déu no el trobarem fora de nosaltres, sinó en el nostre interior.

Sant Agustí escriu que quan buscava Déu fora d'ell mateix, no el trobava, per molt que s'esforcés, fins que el trobà dins seu. És una experiència personal que cadascú ha de fer, fins a veure Déu amb els ulls del cor.

El Papa cita les paraules de Job després de la seva dura experiència i dels diàlegs amb els seus amics, que no li van solucionar res: «Abans, Senyor us coneixia només pel que sentia dir, però ara us han vist els meus ulls» (Job 42,5). Dit d'una altra manera: abans us coneixia d'oïda; ara us sé per experiència personal.

Un pot tenir grans coneixements de teologia, escriure llibres o parlar de Déu, sense realment conèixer-lo. Li cal arribar a l'experiència pròpia, a la vivència interior. Cal que els coneixements baixin del cap al cor. Cal convertir l'extraversió en recolliment interior, en pura contemplació.

Sant Francesc, moribund, respongué a un germà que li preguntava si volia que li llegís l'evangelí de la passió: «Germà, no cal que me'l llegeixis ara, perquè jo sé Jesús crucificat.» Aquest saber no és teòric, sinó experiència interior.

Tarragona

Mn. Miquel Barbarà Anglès ha estat vicari general de l'arxidiòcesi de Tarragona i degà-president de la catedral

«Vidal i Barraquer va rebre de tots costats per no adoptar actituds polítiques»

EDUARD BRUFAU

Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, arquebisbe de Tarragona i cardenal, va morir exiliat en una cartoixa de Suïssa l'any 1943. El seu cos, però, va haver d'esperar fins a l'any 1978 per poder tornar a la seva terra i poder-hi ser enterrat. Una de les persones que van fer possible el retorn de les despulles del cardenal ara fa exactament 40 anys va ser Mn. Miquel Barbarà.

Què és allò que més distingia el cardenal Vidal i Barraquer?

Jo diria que Vidal i Barraquer (1868-1943) és l'exponent màxim d'un tipus de personalitats que mantenien la «doble fidelitat»: fidelitat a l'Església i fidelitat al país. Tant una com l'altra el cardenal les tenia molt clares. Era un home de conviccions profundes.

Aquesta «doble fidelitat» li devia comportar moltes incomprensions...

Ja ho crec. Per exemple, just

després de la guerra es volia restaurar la vida religiosa a la cartoixa de Montalegre, però hi va haver l'oposició frontal i pública d'un cartoixà de Burgos. La raó d'aquesta negativa era que, com que llavors Vidal i Barraquer es trobava acollit en una cartoixa italiana (després passaria a una de suïssa), es temia que es fes servir la inviolabilitat monàstica per al retorn del cardenal a Catalunya a través de Montalegre. Un botó de mostra de com s'ha jugat amb la seva figura.

Se l'ha titllat de polític, però ell no va ser gens polític; precisament va rebre de tots costats per no adoptar actituds polítiques. Ja en temps de Primo de Rivera i després també amb la República es va mantenir ferm davant de les ingerències de les autoritats polítiques, i durant la guerra va patir la persecució religiosa. Passat el conflicte, Vidal i Barraquer va ser un dels pocs bisbes que no van firmar la carta col·lectiva de

suport a Franco, per la qual cosa va morir a l'exili. El cardenal va rebre de tots costats, precisament per ser un home estrictament d'Església, i defensar-la d'una manera neta. N'hi ha que fins i tot han volgut tacar el seu nom perquè, a diferència del seu bisbe auxiliar, no va ser martiritzat. Però tenim el testimoni del seu secretari, el Dr. Viladrich, que sempre va afirmar que quan els milicians el van anar a buscar a Poblet, convençut que l'anaven a matar va dir al bisbe Borràs: «Vostè quedi's i faci tot el que pugui per la diòcesi.» Com ho va expressar molt bé el seu vicari general, el doctor Salvador Rial, Vidal i Barraquer és un màrtir del cor. No el van matar físicament, però és un màrtir. Per això em dol tant que contra ell tot valgui, fins i tot la difamació.

El cardenal no va poder tornar en vida.

Franco no va deixar tornar el cardenal Vidal i Barraquer... ni viu ni mort. Aquesta és la veritat. Va morir l'any 1943 i llavors els cartoixans no el van enterrar pensant que aviat el durien a Tarragona. Per això van deixar el fèretre en un lateral de l'església i s'hi va estar fins al 1978. Va haver d'esperar 35 anys per ser enterrat...

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NAÚTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NAÚTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

«Franco no va deixar tornar el cardenal Vidal i Barraquer ni viu, ni mort»

Com va ser possible el retorn de les despulles?

L'artífex del retorn de les despulles del cardenal Vidal i Barraquer va ser l'arquebisbe Josep Pont i Gol. Va anar expressament a Suïssa a pregar davant de les despulles del cardenal i es va fer el propòsit de fer-les tornar. De fet, bona part de l'Església catalana era sensible a la figura del cardenal, com ara Mn. Muntanyola i el cardenal Albareda entre d'altres.

L'arquebisbe Pont i Gol va crear una comissió amb personalitats de tot Catalunya, entre ells el P. Batllori o Josep Benet, que es va encarregar de fer saber qui havia estat el cardenal Vidal i Barraquer i que també va preparar el retorn de les despulles. Tot plegat va ser una feina d'anys. Entre altres tasques, Pont i Gol va encarregar al bisbe Martí Alanís i a un servidor d'anar a parlar amb el president Tarradellas, encara exiliat a França, per pactar les futures relacions de la Generalitat amb l'Església quan ell tornés. Una de les coses que vam pactar és que quan tornessin les despulles de Vidal i Barraquer separàriem la celebració religiosa de la política. A la celebració que es fes a la catedral de Tarragona no hi hauria cap representació política, havia de ser un acte de les diòcesis de Catalunya, estrictament religiós, i així va ser.

Creu que és prou conegut avui?

Mantinc que es tracta d'una figura que no està normalitzada. Encara planen sobre ella tota una sèrie d'injustícies, d'estereotips, d'ofenses, de mentides i de mitges veritats. Poso com a exemple les beatificacions dels màrtirs de la guerra que es van fer fa cinc anys, aquí a Tarragona, organitzades per la Conferència Episcopal Espanyola. La celebració es va fer a la diòcesi de Vidal i Barraquer, i es van beatificar preveres que van ser martiritzats sent Vidal i Barraquer el seu bisbe... però a ell gairebé no se'l va nomenar. I jo en broma dic: van esmentar diferents vegades el bisbe auxiliar, Manel Borràs, beat i màrtir, i els qui van venir de fora es devien preguntar: «A qui auxiliava aquest senyor?»

Així i tot, cal dir que s'ha treballat molt per fer conèixer Vidal i Barraquer. L'empenta fort la va fer Mn. Muntanyola amb el llibre *El cardenal de la pau*, i també, és clar, l'arquebisbe Pont i Gol. Actualment, a Cambrils, el seu poble natal, fan un munt d'activitats amb motiu de l'any Vidal i Barraquer, i cal agrair aquesta bona disposició de l'Ajuntament. I tampoc no ens hem de deixar el monestir de Montserrat, que en totes aquestes qüestions ha estat clau, i que sempre ha estat un exemple per a tots nosaltres.

Propers actes Any Vidal i Barraquer

17 de novembre. Concert homenatge *El prevere i el cardenal*, de Josep-Enric Peris, dirigit per Mn. Miquel Barberà. Intèrprets: Cor i orquestra dels Amics de la Catedral de Tarragona. Lloc: església de Sant Pere Apòstol de Cambrils.

21 de novembre. Conferència *Cop d'estat, anticlericalisme i revolució al 1936*, a càrrec de Josep Sánchez Cervelló. Lloc: sala d'actes del Centre Cultural de Cambrils

28 de novembre. Taula rodona *El cardenal de Cambrils: humanisme i espiritualitat*, amb Mn. Josep Raventós, Margarita Mauri i Gerard Martí. Lloc: sala d'actes del Centre Cultural de Cambrils.

«Fills meus, tendiu a la santedat, però amb humilitat; la humilitat que permet al meu Fill fer, a través vostre, allò que Ell desitja. Fills meus, les vostres pregàries, les vostres paraules, els vostres pensaments i obres, obren o tanquen la porta del Regne del Cel. El meu Fill us ha mostrat el camí i us ha donat l'esperança. Jo us consolo i us encoratjo. Per tant, escolteu-me: tingueu coratge, no defalliu! Us en dono gràcies.»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 d'octubre del 2018

Comandes de llibres: afpersona@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594 / 609 283 706

www.mensajerosdelareinadelapaz.org

www.virgendemedjugorje.org

www.adadp.es

MONTSE GIRBAU
Barcelona

Barcelona

L'antropòloga i activista va participar en la inauguració de curs de Cristianisme i Justícia

Ecologia i feminisme per Yayo Herrero

Yayo Herrero, amb Òscar Mateos i Xavier Casanovas (Cristianisme i Justícia). / Thomas Vilhelm / ICUB

Escotar Yayo Herrero és connectar amb la terra, amb tantes dones que han tingut cura dels vulnerables, amb experiències comunitàries i d'esperança... connectar amb la vida. I sobretot, reivindicar-la, perquè al nostre món «s'ha declarat la guerra a la vida».

Herrero començava amb aquesta constatació la seva ponència el dilluns 15 d'octubre a Cristianisme i Justícia. El centre va tenir l'encert de convidar l'antropòloga, enginyera, professora i activista a l'acte d'inauguració de curs per parlar sobre ecologia i feminisme. La sala es va omplir a vessar amb públic habitual, però també amb molts i moltes que trobaren, en un espai de reflexió cristià, uns temes que tradicionalment han estat allunyats de les preocupacions de l'Església. L'acte, a més, formava part de les activitats de Barcelona Ciutat Oberta - Biennal de Pensament.

Lluny de ser un desolador llistat de les calamitats que la crisi ecològica ens porta, la conferència va

ser una invitació a obrir els ulls i caminar per construir alternatives. Descobrir els greus problemes ecològics que tenim «és un exercici d'amargor», però serveix per passar del diagnòstic a les propostes concretes.

Alerta, però, perquè en un temps en què manifestar-se ecologista i feminista és gairebé obligatori, és fàcil caure davant de promeses trampa, que pretenen resoldre el canvi climàtic amb solucions tecnològiques i de mercat que exclouen les majories socials. L'exposició de la ponent, en sintonia amb l'encíclica *Laudato Si*, a la qual es va referir, va incidir en la relació entre la crisi ecològica i les desigualtats socials. El nostre planeta té uns límits físics i tenir tot el que un vol implica, necessàriament, que altres no tinguin el mínim per sobreviure.

I si la terra ens proporciona els recursos, són les dones les que sostenen la vida, ocupant-se, generació rere generació, de les cures de les persones vulnerables, carregant sobre les espatlles un treball no reconegut i invisibilitzat. El treball de les cures ha de ser compartit entre dones, homes, comunitats i institucions, perquè «ningú no pot viure sense ser cuidat i ningú no hauria de poder viure sense contribuir recíprocament a la cura dels cossos vulnerables».

Som, doncs, ecodpendents i interdependents: no hi ha vida al marge de la comunitat i només reconeixent-ho podrem transitar cap a societats sostenibles, justes i democràtiques. No hi ha ingenuïtat en les paraules de Yayo Herrero, sap que disputar l'hegemonia econòmica, política i cultural, no serà fàcil, i menys en temps d'exaltació de l'ego. Però el seu és un discurs carregat d'esperança.

El treball de les cures ha de ser compartit entre dones, homes, comunitats i institucions

Barcelona

El Moviment Cristià d'Adults, el de Joves i el d'Infants s'uneixen per primera vegada per crear una nova realitat organitzativa

MACIÀ GRAU
Barcelona

El 21 d'octubre passat es va celebrar a la parròquia de Sant Pau del Camp la trobada fundacional d'Acció Catòlica General, una entitat que aglutinarà a partir d'ara els tres moviments cristians de l'arxidiòcesi de Barcelona: el Moviment Cristià d'Adults (MCA), el de Joves (MCJ), i el d'Infants. Sota el lema «Sortim i caminem junts», aquests tres sectors van reunir-se per participar de manera conjunta en una jornada que va suposar l'inici d'un nou itinerari que permetrà l'acompanyament als joves cristians des de la infància fins a la maduresa d'una manera més continuada. La diada va començar amb una pregària i la presentació de l'entitat davant dels membres dels tres sectors que la formen, i va continuar amb una dinàmica de grup en la qual cada sector va treballar l'experiència de mirar la vida a través dels ulls de la fe. Ja a la tarda, es va presentar oficialment l'Acció Catòlica General, i la jornada va finalitzar amb una eucaristia presidida pel bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Sergi Gordo.

Un nou itinerari formatiu

Dels tres sectors que formaran part d'Acció Catòlica General, l'M-

Agustí Codinach

Neix Acció Catòlica General de Barcelona

CA i l'MCJ són els que tenen més antiguitat, ja que van néixer el 1997. Gràcies a la seva experiència durant tots aquests anys, i després d'haver compartit ja algunes activitats en els últims cursos, els seus respectius responsables van advertir la necessitat de treballar en sinergia entre infants, joves i adults, per facilitar l'itinerari formatiu cristià des de la infància fins a l'edat adulta en un mateix marc. Amb aquesta intenció, l'any 2007, els dos moviments van posar sobre la taula per primera vegada la idea de crear una associació conjunta, i van iniciar un camí

que ha finalitzat amb la fundació d'Acció Catòlica General.

Àngels Carrió, presidenta de l'MCJ, va explicar durant l'acte de presentació que la nova entitat permetrà als tres sectors tenir una dinàmica conjunta, que era molt necessària: «La vida cristiana és un itinerari que no s'ha de trencar en cap moment, i Acció Catòlica General facilitarà la coordinació dels tres sectors.» D'altra banda, el consiliari de l'MCJ, Toni Roman, també va destacar la importància de cuidar aquest itinerari, i va exposar que aquesta iniciativa «facilitarà que un cop els nens acabin la catequesi puguin seguir dins el moviment».

Una vegada s'ha oficialitzat la seva creació, ara només faltaria saber com es portarà a la pràctica la nova realitat organitzativa. Com va exposar la presidenta de l'MCJ, durant els propers mesos es farà una assemblea per elegir un responsable de l'entitat, i durant l'any es faran reunions amb els tres sectors per anar construint a poc a poc aquest projecte en comú. No obstant, tant ella com els responsables dels altres moviments que formen l'associació van voler deixar clar també que l'autonomia de cadascun dels sectors seguirà intacta, i que seguiran amb les mateixes activitats que han fet fins ara.

TONI ROMAN

«Aquesta iniciativa facilitarà que un cop els nens acabin la catequesi puguin seguir dins el moviment»

Ponts de pau a Bolonya

«Després del 1989, la Guerra Freda, el mur i l'equilibri de terror semblaven atropellats per l'eufòria de la globalització, com si fos una providència que ho portava tot cap al desenvolupament i l'harmonia. Tot s'unificava, s'obria una *belle époque* global. S'oblidava negociar amb la globalització vencedora. Al costat del gegant de l'economia globalitzada va faltar una unificació espiritual que havia de realitzar-se amb el diàleg. Massa sovint els mons espirituals van restar en els seus horitzons tradicionals del passat. Massa sovint les religions no van rebre la globalització com una aventura de l'esperit, tot i que vivien trobades inèdites i horitzons problemàtics. Joan Pau II, home de visió de futur, ho va intuir a Assís el 1986.»

Andrea Riccardi enquadrava així la Trobada internacional per la Pau viscuda aquest any a Bolonya amb el títol *Ponts de pau* i subratllava la visió profètica de Joan Pau II. La ciutat de sant Francesc va reunir per primera vegada els líders de les grans religions mundials per pregar per la pau. Des de fa 32 anys Sant'Egidio porta aquest esperit pelegrí a diverses ciutats. El món des de llavors ha canviat molt, però no ha portat pau. Sorgeixen noves divisions i antagonismes, disminueixen les pulsions unives entre les comunitats i els pobles, és urgent construir nous ponts

de pau. A la llum de l'esperit d'Assís — diàleg, pregària i amistat — es veu com els homes i les dones s'alliberen de la por i es donen la mà. El clima d'amistat construït amb els anys fa viure les persones, les religions i els pobles. Possibilita que estenguin xarxes de diàleg i encontre que, amb la pregària, protegiran el món de les temptacions de la guerra i el mal.

A Bolonya aquest any els joves han tingut un gran protagonisme. «Cal construir ponts de pau entre les generacions, ponts on caminar de la mà i escoltar-se», va desitjar Francesc. S'han escoltat diversos testimonis de pau: el pare Solalinde, sacerdot compromès amb els immigrants llatinoamericans; Bernice King, filla de Martin Luther King; o el bisbe catòlic xinès, Joseph Shen Bin, que va parlar del diàleg després de l'històric acord entre la Xina i la Santa Seu.

Aquesta trobada no és només un moment de pau entre uns quants. Marco Impagliazzo recordava que «és un moviment de pau que creix i es desenvolupa en el món». I afegia: «Pau vol dir viure junts; refusar els llenguatges agressius; dir "no" a la guerra.» Missatge que neix d'un moviment de pau inspirat en les religions que no vol resignar-se a la guerra o al dolor de la gent. Tenaç com una pregària que mai no es cansa.

TERESA SOLÀ

Doctora en Teologia bíblica i en
Filosofia

ANÀLISI

La veu dels profetes enfront dels jutges corruptes

És el clixé seguit per les dictadures del segle XX per anorrear les minories i que segueix viu en l'ideari de diferents partits polítics

A Israel existia la institució de la judicatura, tal com assenyala el llibre del Deuteronomi, que alterna disposicions legals amb belles exhortacions d'accent profètic. A Dt 16,18-19 llegim: «En totes les ciutats que el Senyor, el teu Déu et dona, que hi hagi jutges i capdavanters, encarregats de sentenciar amb justícia els casos del poble —no oblidis el dret ni siguis parcial. No acceptis regals dels poderosos perquè els regals enceguen fins i tot els homes assenyats, i falsegen les causes dels

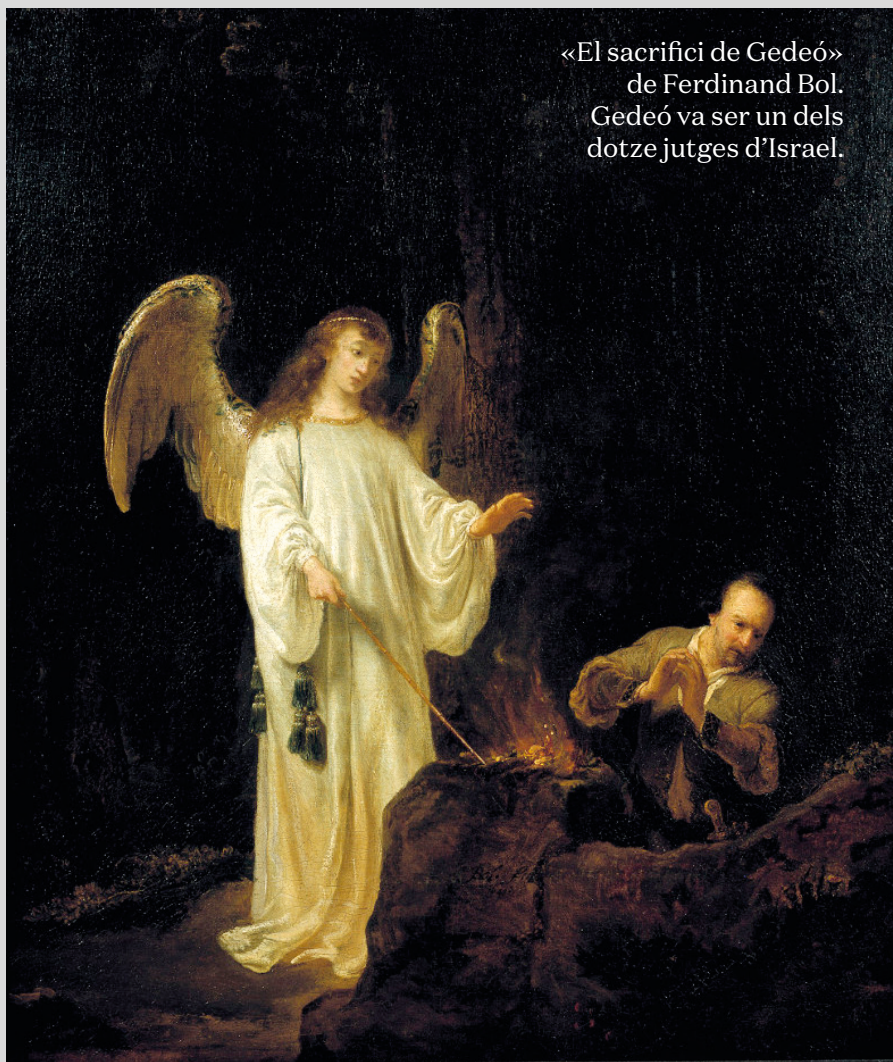
pobres i innocents. Cerca només la justícia.»

Aquesta exhortació deuteronomica, ressò de les valentes intervencions dels profetes a favor d'una justícia justa que llegim en Isaïes, Jeremies, Ezequiel i Amós, retorna en una de les obres més belles de la gran biblioteca bíblica, com és el llibre de la Saviesa. Ens trobem enfront d'una obra que neix del fructífer creuament entre la cultura hebrea i la cultura grega.

El llibre de la Saviesa s'obre amb l'apressant exhortació adreçada a governants i jutges: «Estimeu la justícia, vosaltres que decidiu a la terra. No us feu idees falses de Déu» (Sv 1,1).

L'autor del llibre de la Saviesa s'adreça a una comunitat jueva, molts membres de la qual recorden el que va ser l'exili a Babilònia i el retorn de l'exili sota el rei persa Cir el 538 aC. S'havia de refer tot perquè el poder tirànic de Babilònia havia deportat molts jueus, sobretot les classes dirigents de la societat en el pla cultural, econòmic, religiós i polític. Un programa destructor de les minories. Els monarques caldeus ocupants de Judà repoblaren els llocs deixats pels deportats amb l'exèrcit i la judicatura de fora amb la finalitat d'esborrar els autòctons. És el clixé seguit per les dictadures del segle XX per anorrear les minories, des de Stalin fins a Hitler, passant per Mussolini i Franco entre altres, i que segueix viu en l'ideari de diferents partits polítics, partidaris del desordre establert, servint-se de la judicatura. Per a tots ells val l'apressant exhortació del llibre de la Saviesa a governants i jutges: «Estimeu la justícia, vosaltres que decidiu a la terra. No us feu idees falses de Déu» (Sv 1,1).

«El sacrifici de Gedeó»
de Ferdinand Bol.
Gedeó va ser un dels
dotze jutges d'Israel.

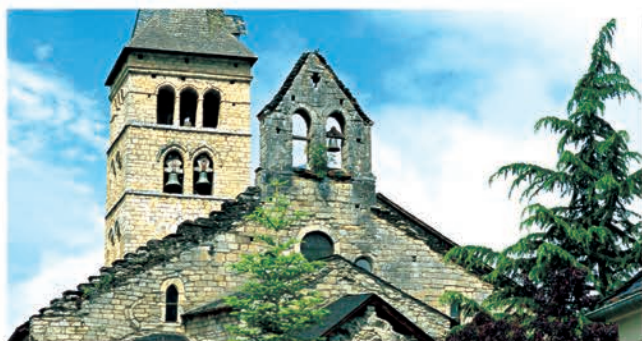
L'ànima més cultural dels Pirineus catalans

Amb l'arribada de la tardor els amants de l'esquí ja miren de reüll cap als Pirineus de Catalunya esperant l'inici de la temporada de neu. En realitat, tu també hauries de fixar-hi la mirada, siguis o no aficionat a l'esquí, perquè els Pirineus estan plens d'al·licients culturals per escapar-s'hi i fer una ruta

per descobrir-los. Pots fer-la en dos, tres o cinc dies, el ritme el decideixes tu.

Aquest recorregut t'apropa al patrimoni romànic, que conviu en harmonia amb l'entorn natural, amb testimonis històrics com la Farmàcia Esteva o el Museu del Cement.

A punt per conèixer l'ànima cultural dels Pirineus de Catalunya?

Església de Santa Maria d'Arties / ©Imagen M.A.S.

L'art romànic està considerat pels historiadors com la primera gran manifestació artística comuna a tot l'occident d'Europa des de l'Imperi romà. A Catalunya aquest corrent va calar intensament al llarg dels Pirineus, començant per la Val d'Aran. Formen part de l'encant d'aquesta vall privilegiada, envoltada per cims de més de 3.000 metres, extensos prats, boscos i nombrosos llacs, quinze esglésies romàniques que pots visitar. Si tens temps, pots acostar-t'hi a totes, però n'hi ha cinc que són absolutament imprescindibles: Santa Maria d'Arties, Sant Miquèu de Vielha, Sant Andreu de Salardú, Era Mair de Diu dera Purificacion i Sta. Eulàlia d'Unha.

www.visitvaldaran.com

VALL DE BOÍ

El Patrimoni de la Humanitat dels Pirineus catalans

El rastre del romànic et porta fins a la següent parada de la ruta: la Vall de Boí. Allà, l'església de Sant Climent de Taüll és la icona d'un dels conjunts d'esglésies romàniques més importants d'Europa, declarades Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Al seu interior, encara avui impressiona la projecció amb videomapping del seu pantocràtor, el Déu implacable del Judici Final, carregat de tota la simbologia religiosa medieval -alfa i omega, principi i fi, la llum del món-. Al Centre del Romànic de la Vall de Boí organitzen visites guiades per descobrir aquest important patrimoni. Obert fa més d'una dècada, els seus panells interactius i les projeccions aporten la dosi justa de teoria per apreciar encara més el romànic català.

www.centreromantic.com

Troba més rutes a escasateva.catalunya.com

LA SEU D'URGELL

Esplendor medieval

Amb la Vall de Boí al retrovisor, el teu rumb està fixat en direcció a la Seu d'Urgell. La seva posició geogràfica estratègica i la potència política del bisbat van consolidar la Seu com una de les ciutats més importants de la Catalunya medieval. És un testimoni històric d'aquesta esplendor la catedral de Santa Maria d'Urgell, que s'aixeca al nucli antic del municipi. La seva monumentalitat i l'austeritat del disseny arquitectònic, combinada amb una gran quantitat d'elements escultòrics als claustres i a la façana principal, són els trets que defineixen l'única catedral romànica de Catalunya.

www.museudiocesaurgell.org

©Patronat de Turisme Costa Brava Girona

LLÍVIA

Història sense recepta

A una farmàcia t'hi hauràs acostat per buscar coses molt diverses, però hi has anat per descobrir la història d'un indret? Aquesta és la proposta de la Farmàcia Esteve de Llivia, que des de fa anys és un museu, i la teva següent aturada en el camí. Creada al segle XV, està considerada una de les farmàcies més antigues d'Europa i va estar en funcionament fins al 1942. Hi podràs veure antics llibres de ciència, receptes, fórmules o instruments de laboratori. El museu també acull una important col·lecció de material arqueològic que repassa la història de la població.

www.llivia.org

Claustre de Santa Maria d'Urgell / ©Museu Diocesà d'Urgell

CASTELLAR DE N'HUG

Tren, museu o natura, què tries?

Tren del ciment / ©FGC

Aquest recorregut cultural pels Pirineus de Catalunya ha de fer parada al petit poble de Castellar de n'Hug (208 habitants). No et deixis enganyar per la seva grandària, hi tens diverses propostes per triar. La primera, una ruta panoràmica en el Tren del Ciment. Aquest ferrocarril turístic de l'Alt Llobregat cobreix la línia que unia l'antiga fàbrica de ciment Asland de Castellar de n'Hug amb Guardiola de Berguedà. Surt de la Poblada de Lillet i recorre 3,5 quilòmetres en 20 minuts. Segona opció: visitar l'antiga fàbrica de ciment, un dels conjunts fabrils més importants de la industrialització catalana, avui dia reconvertit en l'immens Museu del Ciment. I la darrera alternativa és una pinzellada de natura, com és la visita a les fonts on neix el Llobregat, un dels principals rius de Catalunya.

www.trendelciment.cat/home

PUIGCERDÀ

Castellar de n'Hug

Ripoll

Llivia

Sant Climent de Taüll / ©Boí Taüll Resort

RIPOLL

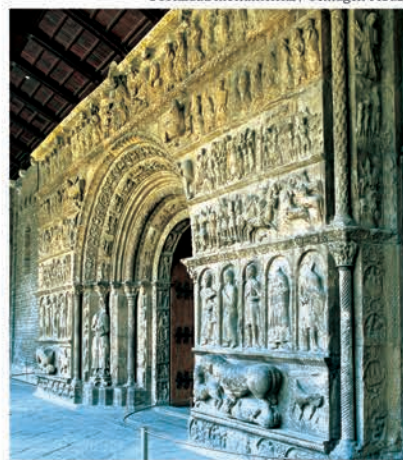
Terra de mites i llegendes

Els orígens de Catalunya estan units a la comarca del Ripollès. És terra de mites, llegendes i edificis monumentals.

Precisament, has arribat fins aquí per visitar-ne una de les construccions més rellevants, el monestir de Santa Maria de Ripoll. Al Centre d'Interpretació del Monestir descobriràs que el conjunt monàstic es va aixecar al segle IX i que va jugar un paper essencial en la configuració de Catalunya. La portalada monumental, de mitjan segle XII, situada a la façana occidental, és una de les seves joies. És una gran estructura realitzada en pedra de gres local i treballada en relleu amb escenes bíbliques i motius vegetals i geomètrics.

www.monestirderipoll.cat

Portalada monumental / ©Imagen M.A.S.

Un estudi elaborat per Aleteia i l'Observatori Blanquerna permet conèixer quin és l'abast real de l'Església entre els joves a les xarxes socials

Els joves i el món digital, una assignatura pendent de l'Església

La Dra. Alba Sabaté, a la dreta, durant la presentació del projecte als Estats Units.

ALBA SABATÉ

«Només el 4% dels joves de tot el món ha manifestat en alguna ocasió interès per la religió a les xarxes»

«Hi ha països amb un gran potencial evangelitzador a la xarxa, i on a poc a poc l'Església s'està obrint camí»

Amb motiu de la celebració del Sínode dels Joves, que ha posat en el punt de mira els joves i la seva relació amb l'Església, la Santa Seu va encarregar un estudi a l'Observatori Blanquerna i al portal d'informació religiosa Aleteia per conèixer quins són els interessos de les noves generacions a internet, on passen gran part del seu temps. L'encàrrec demanava analitzar els perfils dels usuaris d'entre 18 i 25 anys de les xarxes socials d'arreu del món, i això va suposar un gran repte per a les dues institucions, que van haver de recopilar per primera vegada la informació de gairebé 540 milions de perfils. El resultat de l'estudi va permetre l'elaboració de dos mapes, un de general i un de relacionat amb la religió, que mostren amb detall quins són els interessos i les influències reals dels joves a la xarxa.

El consumisme, la religió de les xarxes

Una de les persones que ha participat activament en aquest projecte és la Dra. Alba Sabaté, que forma

part de l'Observatori Blanquerna i que va treballar en l'elaboració de l'estudi sota la direcció de Lluís Micó, catedràtic en Periodisme a la Universitat Ramon Llull. Com explica Sabaté, el primer pas per conèixer els interessos dels joves a la xarxa va ser l'anàlisi exhaustiva dels perfils dels joves a Facebook i Instagram: «Vam recopilar els deu temes que més interessaven a cada usuari segons els seus consums digitals, i també vam analitzar-los els perfils laborals i el nivell d'estudis.» D'aquesta manera, els investigadors van poder elaborar un mapa general de les preferències dels joves a internet. En el cas d'Espanya, per exemple, trobem que el principal interès de les noves generacions a la xarxa són els videojocs, seguits d'altres temes relacionats amb l'entreteniment i el consumisme com les sèries de televisió o les marques de roba. Com també recull l'estudi, la major part treballen al món de la restauració i a botigues de roba. Pel que fa a la resta de països, la tendència és gairebé la mateixa, fet que consolida la idea de l'entreteniment com

a principal finalitat en l'ús de les xarxes socials entre els joves. En termes generals, l'estudi ha demostrat que per ordre de preferència, les noves generacions s'interessen principalment per l'esport, la diversió, les sèries, el menjar, la música, i la roba. Aquest materialisme, combinat amb la fragilitat de les seves relacions interpersonals, és una de les principals conclusions que es van extreure de la primera etapa de la recerca, i que ajuda a definir a la perfecció l'essència d'aquesta generació.

Amèrica Llatina, un motiu per a l'esperança

Per estudiar només els joves que estan lligats a la religió, els investigadors van recopilar les dades de tots aquells que en algun moment han mostrat interès per temes com l'espiritualitat, la religió, el cristianisme o l'Església. Com exposa Sabaté, això els va permetre conèixer dades molt significatives, com per exemple que «només el 4% dels joves de tot el món ha manifestat en alguna ocasió interès per la religió a les xarxes». Aquest 4% representa 21 milions dels 540 milions totals que es van analitzar, i demostra que la religió encara ha de recórrer un llarg camí per arribar als joves en el món digital. De la mateixa manera que en la primera fase de l'estudi, els investigadors van elaborar un mapa, amb l'única diferència que aquesta vegada només hi apareixien els 21 milions de joves interessats en la religió.

Així com el primer mapa permetia concloure que els joves tenen uns interessos comuns dins les xarxes, independentment del país en què es trobin, en aquest segon cas trobem una gran diferència segons la regió que s'analitzi. Països com el Brasil (5 milions), Filipines (2 milions) o l'Índia (1 milió) encapçalen la llista dels llocs on els joves mostren més interès per la religió. Amb l'excepció dels Estats Units, i alguns països d'Europa com Polònia, Itàlia i Portugal, la majoria dels països d'aquesta llista es troben a Amèrica Llatina, com és el cas del Perú, Colòmbia, Argentina, l'Equador, o Brasil mateix, que és la principal potència mundial dels joves interessats en la religió. Com explica Sabaté, «aquestes dades demostren que tot i que el 4% global no

El papa Francesc és el líder indiscutible a la xarxa entre els joves interessats en la religió.

sembli esperançador, hi ha països amb un gran potencial evangelitzador a la xarxa, i on a poc a poc l'Església s'està obrint camí».

Una de les curiositats que va deixar aquesta etapa de l'estudi va ser la relació entre els interessos polítics i la religió. Agafant una altra vegada el cas d'Espanya, veiem com la majoria dels joves que s'interessen per la religió segueixen partits considerats de dretes com el PP o Ciutadans, però en altres països, en canvi, és tot al contrari. A Alemanya, per exemple, els joves religiosos segueixen majoritàriament el partit socialdemòcrata.

«Influencers» poc religiosos

Una altra de les peticions que la Santa Seu va fer als investigadors va ser que analitzessin quins són els valors que transmeten les persones amb més seguidors a la xarxa i, per tant, amb més capacitat per desencadenar accions o opinions sobre un gran volum de persones. Aquesta figura, que es coneix amb el nom d'*influencers*, és cada ve-

gada més comuna entre els joves, i com el seu nom indica, influeix en la seva manera de pensar de manera directa. Per aquest motiu, com exposa Sabaté, «el Vaticà va detectar de manera encertada que per conèixer com pensen els joves havia de saber també quines eren les seves influències dins el món digital».

Per tal d'analitzar els principals *influencers* entre els joves també es van elaborar dues llistes: una de general amb les persones amb més seguidors, i l'altra amb els *influencers* del 4% dels joves que mostren interès en la religió. El resultat, com explica Alba Sabaté, va ser desconcertant: «Una de les conclusions que més sorprenen d'aquest estudi és que els principals *influencers* religiosos no ho són a temps complet. Si bé és cert que el papa Francesc és el líder religiós destacat per damunt de tots a les xarxes, n'hi ha d'altres com per exemple Paulo Coelho o la cantant Lady Gaga que tenen un gran abast entre els joves i també els influeixen notablement en temes d'espiritualitat, fe i creences.» I és que a la llista dels 10 *influencers* religiosos, a part del Papa no hi trobem cap més líder catòlic, i en canvi sí que hi destaca la figura

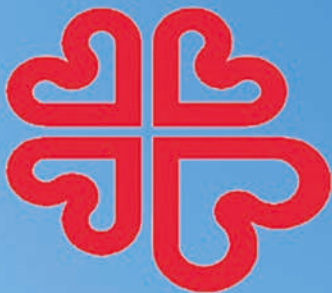
de Paulo Coelho, que es troba dins el moviment conegut com a *New Age*, i que té més seguidors fins i tot que el Dalai Lama, el tercer de la llista d'*influencers* religiosos. Ens trobem doncs davant d'un mapa social en el qual les persones que influeixen les noves generacions en temes de creences no són totes religioses, sinó que pel sol fet de ser figures d'abast mundial ja tenen la credibilitat i la capacitat d'influir en l'opinió de molts dels seus seguidors.

Les principals conclusions de l'estudi donen a entendre que l'Església té un repte de primera magnitud per introduir-se en el món digital. En un món en què no entenem res sense la tecnologia, la gran capacitat d'adaptació que han demostrat les institucions religioses fins ara serà clau si es vol fer un pas més per entrar en una nova realitat on encara no han aconseguit tenir un gran impacte. El simple interès que ha demostrat la Santa Seu demanant l'elaboració d'aquest estudi però, demostra que s'està treballant perquè l'Església s'adapti definitivament a les noves tecnologies, i tot indica que en els propers anys la tendència podria canviar notablement.

RàdioEstel

espai de trobada, participació i diàleg

Càritas
Catalunya

La veu de Càritas

Els dilluns a les 20 h

l'acció sociocaritativa de les Esglésies
locals catalanes a Ràdio Estel

SEGUEIX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play

**JAUME
PUJOL BALCELLS**

Arquebisbe de Tarragona i Primat

ALS QUATRE VENTS

La felicitat eterna

Alguns bromistes, quan es refereixen al cel el descriuen com si allí els benaurats estiguessin tota l'eternitat tocant l'arpa. Encara que la música d'aquest instrument musical és certament bella i relaxant, imaginar-lo d'aquesta manera seria tenir un concepte pobre del cel.

Aquests dies la litúrgia ens ha portat a considerar la festa de Tots Sants i el dia de Difunts, dues dates del calendari en què ens apropem d'una manera particular a les realitats eternes: la vida que hi ha després de la vida.

Són jornades en què tenim un record molt especial per les persones de la nostra família que ja no són entre nosaltres, potser els nostres pares o avis, als qui devem la vida i també la fe. La majoria vam aprendre dels seus llavis a pronunciar el nom de Jesús i van ser els primers que ens van parlar del cel.

Després la vida ens ha donat ocasions innumbrables per a comprovar la bondat d'aquells ensenyaments, o potser ens n'ha apartat per un temps buscant el nostre propi camí. Les alegries innocents de la infància pot ser que hagin topat amb la realitat, amb les seves contradiccions, penalitats o preocupacions que no és a les nostres mans de resoldre.

Hem tingut ocasió de pensar, com sant Pau (1Co 15,19) que «si només per a la nostra vida tenim posada la nostra esperança, som els més desgraciats dels homes»,

reflexió a la qual el cardenal Newman afegia: «Si els morts no ressusciten, hem comès un solemne error de càlcul en l'elecció de la manera de viure.»

Per fortuna la resurrecció de Crist, com a primícia de la nostra, no és una mera especulació, sinó una promesa divina que es conté en diversos paràgrafs de l'Evangeli. És Jesucrist qui ens garanteix aquesta vida nova feliç si observem els mandaments, és a dir si vivim d'acord amb els seus ensenyaments i amb els dictats d'una consciència recta.

Quan Thomas More, canceller d'Anglaterra, va sortir per última vegada de la seva casa de Chelsea, camí de l'embarcador del Tàmesi per anar a la presó i a la mort a la Torre de Londres, va dir al seu gendre Roper: «Fill meu, dono gràcies a Déu perquè la batalla està guanyada.» Roper no va entendre de moment què va voler dir-li, però després se'n va adonar: l'amor a Déu havia crescut tant en More que havia arribat a conquerir tots els lligams del temporal per submergir-se ja, com en bestreta, en la glòria celestial.

Els sants han estat model de fe i d'esperança. També els anònims, els de la nostra família, pels quals resem aquest mes de novembre a la vegada que ens encomanem a ells com a millors ambaixadors davant Déu.

CARTA DOMINICAL

Sense temps per morir

**JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Aquesta setmana hem celebrat la Solemnitat de Tots Sants i la Comemoració dels fidels difunts. Els catòlics hem recordat no només els beats o els sants, també hem honrat els nostres éssers estimats, que no són oficialment canonitzats, però que viuen en la presència de Déu.

Sens dubte, el dia dels difunts és un bon moment per recordar que la fe cristiana proclama la victòria de la vida i declara que la mort no té l'última paraula en la història humana.

A propòsit d'aquestes dues festes, permeteu-me que us expliqui una història que té com a protagonista un monjo de qui tothom deia que era un sant. Sempre estava de bon humor i sempre molt ocupat.

Un dia va rebre la visita d'un àngel quan era a la cuina rentant les cassoles. Li va dir l'àngel: «Déu m'ha enviat per portar-te a la vida eterna, ha arribat la teva hora.»

El monjo li va respondre somrient: «T'agraeixo a tu i a Déu per convidar-me tan aviat a la seva glòria, però alguns pensarien que he demanat morir només per deixar de rentar més cassoles... ¿No podríeu deixar el viatge per a més endavant?». «Veurem què es pot fer», li va dir l'àngel. I el monjo va continuar amb la seva tasca rentant cassoles... perquè al convent hi havia pocs voluntaris.

Un altre dia el monjo era a l'era, cavant la terra, i se li va aparèixer l'àngel, però el va veure tan atrafegat que, sense dir-li res, se'n va anar.

Els dies anaven passant i el nostre

monjo, quan no tenia cassoles per rentar ni terra per cavar, normalment anava a l'hospital a visitar els malalts i, quan l'àngel el va veure enmig de tants malalts, el va deixar tranquil, no li va dir res.

Però aquella nit, de tornada al convent, el monjo es va sentir vell i cansat, sense ganes de rentar cassoles, ni de cavar la terra, ni de visitar malalts... Va entrar a la capella i va dir al Senyor: «Si vols enviar-me ara el teu missatger, estic disposat a acompanyar-lo, ja no serveixo per a res.»

I llavors el Senyor li va parlar: «Fes-me una mica de companyia, fa molt de temps que esperava que tinguessis un moment lliure per estar amb mi...»

Quina història més bonica! Amb aquest relat breu us convido a pregar pels nostres difunts a fi que el Senyor els perdoni les faltes, puguin rebre la seva abraçada i gaudir en la seva presència, en companyia de tots els éssers estimats que els van precedir en el camí del cel.

També us demano que tingueu una intenció especial per tots aquells difunts pels quals ningú prega.

Demanem al Senyor que no permeti que perdem la confiança en el seu amor de Pare i que, com el monjo del nostre conte, descobrim com podem col·laborar en cada moment de la nostra vida amb l'obra de redempció del Senyor i, sobretot, amb la pregària.

COMENTARI DE LA PARAULA

L'amor a Déu i l'amor al proïsme han d'anar sempre de bracet

Després que els saduceus s'haguessin quedat sense resposta arran del cas de moral que plantejaren insidiosament a Jesús per ridiculitzar la creença en la futura resurrecció dels morts que s'obria pas a Israel, ara són els lletrats els qui han baixat a l'arena. Pel que es veu, Jesús no solia parlar dels manaments de la Llei de Déu. D'aquí que un dels lletrats l'interrogui per posar-lo a prova: «Mestre, quin és el primer manament?» A mi, quan em preparaven per a la primera comunió, la primera cosa que em feren aprendre de memòria foren els deu manaments. Jesús respon com faria tot bon jueu recitant el *Xemà Israel*: «El primer de tots: "Escolta, Israel, el Senyor, el nostre Déu, és l'únic Senyor", i: "Amaràs el Senyor, el teu Déu, amb tot el teu cor..."», com llegim en el Deuteronomi (Dt 6,4-5), però li passa tot seguit la pilota al lletrat: «Aquest és el primer manament; el segon, però, és igual a aquest: "Amaràs el teu proïsme com a tu mateix"», que trobem en el Levític (Lv 19,18). El text usual minimitza l'equiparació dels dos manaments: «El primer és... El segon és aquest...» El lletrat s'ha vist atrapat pel fet que Jesús hagi situat en el mateix pla Déu i el proïsme. L'amor al proïsme no figurava en la primera Llei; tan sols s'afegí més tard en el Levític. D'aquí que el lletrat s'hagi vist forçat a assentir positivament a la recitació que havia fet Jesús del *Xemà Israel*: «Has dit molt bé, Mestre, en veritat que hi ha un únic Déu i que no n'hi cap més fora d'ell» i a reconèixer tot

GLÒRIA MONÉS

seguit: «...i que amar-lo amb tot el cor..., així com amar el proïsme com a tu mateix és més gran que tots els holocaustos i sacrificis.» Jesús ha aprofitat l'avinentsa per deixar ben clar que l'amor a Déu i l'amor al proïsme són inseparables. «No ets pas lluny —li concedeix— del Regne de Déu». Jesús ha silenciats així els diferents estaments dirigents que s'havien proposat, l'un rere l'altre, de fer-lo caure. Tot seguit es posarà a ensenyar a la gent.

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Què respondre quan es diu que Jesús era un home inspirat per Déu, però que no era Déu?

Abans que els evangelis fossin escrits, ja existia l'Evangelí, la bona notícia de Jesús, Messies i Fill de Déu (Mc 1,1). Jesús va passar de «predicador de l'Evangelí» a ser ell mateix el «predicat». Al NT podem veure com Jesús és el contingut de l'Evangelí, com a Bona Nova. Jesús era perfectament Déu i perfectament home: Fill de Déu i germà nostre.

Els cristians són els qui han posat la seva fe en Jesús de Natzaret i s'han compromès a seguir-lo. El confessen, el proclamen a ell a qui «Déu ha ressuscitat d'entre els morts» (Ac 3,15) com a Fill de Déu i Salvador, Messies de Déu. Aquesta és la fe dels apòstols expressada ja des del principi de l'Evangelí. Aquesta és la tradició unànime de l'Església expressada en el símbol de la fe: «Crec en un sol Senyor Jesucrist, Fill unigènit de Déu.»

Enviant-nos el seu Fill, el Déu de l'Aliança compleix la seva promesa i ve a establir una aliança nova i definitiva amb la humanitat i podem entrar en comunió de vida amb Déu, la vida eterna.

Jesús és Déu veritable i home veritable, «lliurat pels nostres pecats i tornat a la vida perquè nosaltres esdevinguem amics de Déu» (Rm 4,25), és a dir, per a la nostra salvació. Des del seu naixement, l'Església ha salvaguardat aquest fonament del testimoni apostòlic: «Si Crist no ha ressuscitat, deia ja sant Pau, llavors això que proclamem no té cap contingut, ni té cap contingut la vostra fe» (1Co 15,14).

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXXI de durant l'any

Lectura primera

Dt 6,2-6

Escolta Israel: Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor

Lectura del llibre del Deuteronomi:

En aquells dies, Moisès digué al poble: «Reverencia el Senyor, el teu Déu, compleix durant tota la vida els manaments que et dono, tant tu, com els teus fills i els fills dels teus fills. Així viureu anys i més anys. Escolta, Israel, mira de posar en pràctica això que et dono; així seràs un poble feliç i nombrós en un país que regalima llet i mel, tal com el Senyor ho va prometre als teus pares. Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces. Guarda en el teu cor les paraules dels manaments que avui et dono.»

Salm responsorial

17

Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu, roca i muralla que em deslliura.

R Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu.

Déu meu, penyal on m'emparo, escut i força que em salva. Rodejat d'adversaris delirants, clamo el Senyor, crido auxili d'entre els enemics. *R*

Beneït sigui el Déu vivent, el meu penyal. Beneïxo el Senyor que em salva. Ha donat grans victòries al seu rei, ha mostrat l'amor que té al seu ungit. *R*

Al·leluia

Jn 14,23

Qui m'estima, farà cas de les meves paraules, diu el Senyor; El meu Pare l'estimarà i vindrem a fer estada en ell.

Lectura segona

He 7,23-28

Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals

Lectura de la carta als cristians hebreus:

Germans, els sacerdots de l'antiga aliança van ser molts, perquè la mort els impedia de continuar en les seves funcions. Però Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals. Per això té el poder de salvar definitivament tots els qui per ell s'acosten a Déu, ja que viu intercedint per sempre a favor d'ells. Un sacerdot així és el que ens calia: sant, innocent i sense taca; per això va ser tret d'enmig dels pecadors i enlairat més amunt del cel. Ell no necessita, com els altres, oferir víctimes cada dia tant pels seus propis pecats com pels pecats del poble: es va oferir a si mateix una sola vegada. La Llei havia fet sacerdots uns homes plens de febleses, però els termes del jurament que ha substituït la Llei han consagrat el Fill, que serà per sempre un sacerdot perfecte.

Evangelí

Mc 12,28b-34

Estima el Senyor el teu Déu. Estima els altres

Lectura de l'evangelí segons sant Marc:

En aquell temps, un dels mestres de la Llei anà a trobar Jesús i li va fer aquesta pregunta: «Quin és el primer de tots els manaments de la Llei?» Jesús li respongué: «El primer és aquest: "Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota

l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces." El segon és: "Estima els altres com a tu mateix." No hi ha cap altre manament més gran que aquest.» El mestre de la Llei li digué: «Molt bé, mestre. És veritat que Déu és un de sol i que no n'hi ha cap altre fora d'ell. I que estimar-lo amb tot el cor, amb tot el pensament i amb totes les forces, i estimar els altres com a si mateix és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar.» Jesús, en sentir aquesta resposta tan assenyada li digué: «No ets lluny del regne de Déu.» I ningú no s'atrevia a fer-li cap més pregunta.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Novembre

4. DIUMENGE

Diumenge XXXI de durant l'any. Verd. Lectures: Deuteronomi 6,2-6 / Salm 17 / Hebreus 7,23-28 / Marc 12,28b-34

SANTORAL: Carles Borromeu, b. i card.; Fèlix de Valois, prev. i co-fund.; Modesta, vg.; Vidal i Agrícola, mr.

5. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Filèmon 2,1-4 / Salm 130 / Lluç 14,12-14. O bé: *Santa Àngela de la Creu* (ML), *Blanc*. Sant Feliu de Llobregat: *Beata Maria Ràfols* (ML), *Blanc*.

SANTORAL: Bertil·la, ab.; Magne, b.; Zacaries i Elisabet.

6. DIMARTS

Sants Pere Poveda i Innocenci de la Immaculada (MO), *Vermell*. Lectures: Filèmon 2,5-11 / Salm 21 / Lluç 14,15-24. Barcelona: **Sant Sever** (MO), *Vermell*.

SANTORAL: beata Beatriu, vg.; Josepa Naval i Girbés, rel.; Leonard

7. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Filèmon 2,12-18 / Salm 26 / Lluç 14,25-33. Lleida i Tarragona: *Beat Francesc Palau i Quer* (ML), *Blanc*.

SANTORAL: Carina, vg. i mr.; Ernest, mr.; Florenci, b.; Jacint-Maria Castañeda, prev. i mr.; Severí, mr.

8. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Filèmon 3,3-8 / Salm 104 / Lluç 15,1-10

SANTORAL: Deodat I, p.; Isabel de la Trinitat, rel.; Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, mr.

9. DIVENDRES

Dedicació de la basílica del Laterà (MO), *Blanc*. Lectures: Ezequiel 47,1-2.8-9.12 / Salm 45 / Joan 2,13-22

SANTORAL: *Sant Crist de Balaguer*. Teodor, mr.

10. DISSABTE

Sant Lleó el Gran (MO), *Blanc*. Lectures: Filèmon 4,10-19 / Salm 111 / Lluç 16,9-15. Solsona: **Dedicació de la Catedral** (S), *Blanc*.

SANTORAL: Andreu Avel·lí, prev.; Teopista, vg.; Tiberi, mr.

El Sant 6 NOVEMBRE

Sant Innocenci de la Immaculada

La persecució religiosa durant la guerra civil espanyola va provocar milers de morts. Però dos anys abans ja hi havia hagut un esclat de violència anticlerical a l'anomenada Revolució d'Astúries. En aquells fets va morir màrtir el nostre sant d'avui, sant Innocenci de la Immaculada (1887 - 1934).

De petit va fer de pastor a l'interior de la província de Lugo, on havia nascut, però ben aviat va sentir la crida religiosa. Quan era adolescent va decidir entrar als Passionistes, i va ser ordenat sacerdot l'any 1920. Innocenci de la Immaculada es va dedicar sobretot a la docència de la filosofia i la teologia a diversos col·legis i noviciats que la congregació tenia a Astúries i per tot el nord d'Espanya. La revolució d'Astúries l'atrapa a Mieres. Ell, juntament amb altres religiosos, va ser detingut i al cap de pocs dies afusellat. Va ser canonitzat per Joan Pau II el 1999.

Sant Òscar Romero d'Amèrica i la litúrgia

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat de Tarragona

Què té a veure l'arquebisbe Romero i la litúrgia? La vinculació de sant Òscar Romero d'Amèrica amb la litúrgia essencialment ve del seu martiri. El dia 24 de març de 1980, mentre el sant arquebisbe acabava el cànon i abans de la doxologia, les bales li van penetrar el pit i la seva sang es va barrejar amb la Sang preciosa de Crist. Van disparar els sicaris de la dictadura militar. El martiri va consumir l'Eucaristia que celebrava i la seva comunió amb Crist va ser la més alta. Participava del calze que els apòstols van ser convidats de beure, la seva vida i la seva mort va imitar la d'Aquell «que ha vingut no a ser servit sinó a servir i donar la vida en rescat de la humanitat». Un rescat que val la llibertat dels fills de Déu. Mons. Òscar Romero va dedicar la seva vida al servei de l'Evangeli en una societat marcada per la pobresa i l'opressió.

Sovint encara creiem que hem d'anar a missa «perquè Déu estigui content de nosaltres» (Déu sempre està content de nosaltres perquè veu en nosaltres la imatge del seu Fill). En l'Eucaristia el més important no és el que nosaltres fem per Déu, sinó el que Ell fa per nosaltres. Ens dona el Fill en l'Amor de l'Esperit Sant. És una acció en la qual opera tota la Trinitat. És una riuada d'amor que ve del Pare, manifestada en l'ofrena del Fill (present sacramentalment), i arriba a ser en nosaltres un dinamisme de passió per la justícia. En certa manera cada cristià s'apropia de les paraules de Jesús: «Aquest és el meu cos entregat per vosaltres» (aquesta és la meua vida

donada per vosaltres). Aquesta va ser la vida de sant Òscar d'Amèrica.

Quan era professor de l'Institut Superior de Litúrgia vaig tenir ocasió de codirigir la tesina d'un sacerdot del Salvador sobre el Misteri pasqual en la predicació de Mons. Òscar Romero. Va ser una ocasió llegir les seves homilies. Era una predicació viva. Un lliurament de la Paraula al poble. No amb un discurs gris, sense pregnància, sinó una predicació compromesa i comprometedora. El sant arquebisbe des d'un amor entranyable al seu poble, des de la situació del dolor, anunciava l'esperança i el consol que venen del Regne de Déu, consumat en la resurrecció de Crist. Representava l'Església que acompanya el dolor del món.

Certament que «l'Església fa l'Eucaristia i l'Eucaristia fa l'Església», però també és veritat, que «l'Església fa el martiri i el martiri fa l'Església». La construeix, la fa fecunda. El martiri del sant arquebisbe del Salvador ens ensenya que la litúrgia és la plenitud de la vida encarnada, com la creu ho és en relació al ministeri de la vida pública de Jesús. Un cristià que rep l'Eucaristia fa entrar els pobres al seu cor, com un pes, com un dolor. L'opció pels pobres no és mai ideològica, és evangèlica. Una Església que celebra l'Eucaristia necessàriament està de part dels pobres i de la justícia. Amb raó sant Joan Crisòstom predicava que la processó de les ofrenes sempre acaba en l'altar dels pobres. Així ho va viure el sant arquebisbe del Salvador, que ell pregui per nosaltres.

Acompliment d'un somni

M. ISABEL PAREDES RODRÍGUEZ
Fràter diocesana de Vic

Feia temps que ho preparàvem, feia temps que en parlàvem... Feia temps... i per fi va arribar! Del 22 al 30 de setembre la Fraternitat cristiana de persones amb discapacitat de Catalunya i les Illes vam anar en peregrinació a Roma. El viatge el vam fer amb ferri i vam prendre l'autocar adaptat per poder-nos desplaçar per allà.

Érem 45 persones, de les quals 19 anàvem amb cadira de rodes... Ni cal dir que Roma és una ciutat plena d'obstacles i gens adaptada per a persones amb mobilitat reduïda, però la nostra il·lusió i l'ajut infatigable de tota la gent que portàvem van fer possible que poguéssim anar a gairebé tot arreu. Gràcies al xofer i a la guia, que en tot moment feien que les coses semblessin més fàcils.

Vam veure el Colosseu, els Fòrums, els Museus Vaticans i les tres basíliques majors: Sant Joan del Laterà, Sant Pau Extramurs i Santa Maria la Major, on vam poder celebrar l'eucaristia amb el nostre consiliari de Vic, Mn. Narcís Riba, juntament amb el mestre de Capella d'aquesta basílica, Mons. Valentí Miserachs.

Vam veure també el Moisès, de Miquel Àngel, a Sant Pere Ad Vincula, la Fontana di Trevi, la plaça d'Espanya, el Panteó d'Agripa, la

plaça del Popolo, els jardins de la Villa Borghese, etc.

Però el més impactant i emocionant va ser poder assistir a l'audiència del papa Francesc. Vam haver de matinar moltíssim, però l'esforç s'ho valia. Aquí també ens va acompanyar el nostre consiliari de Catalunya, Mn. Lluís Simón, de Tarragona. Després de la benedicció, el Sant Pare ens va saludar personalment a tots els que vam tenir el privilegi d'estar en el lloc reservat. Alguns del nostre grup van quedar-ne fora; això ens va saber molt de greu.

El papa Francesc, amb les seves mans i amb la seva mirada, infon amor i pau... No calen paraules. Amb la seva «empatia» n'hi havia prou. Una autèntica passada!

Per a tots els participants, aquesta peregrinació a Roma ha sigut enormement positiva, tant a nivell cultural com de fe. Anàvem fraters de les diòcesis de Barcelona, Solsona, Vic i Tarragona, amics de Saragossa i Valladolid i un xofer immillorable.

Tots ens vam cohesionar com a grup, vam treballar conjuntament i vam estrènyer llaços d'amistat, tant els qui ja ens coneixíem com els nous. Tots vam fer una gran pinya amb un sol objectiu: caminar junts en l'acompliment d'un somni que es va fer realitat.

Moltes gràcies a tots!

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Missioners...

Aquests dies a la parròquia ens han parlat del Domund i d'ajudar els missioners. Ja em sembla bé que els fem arribar els nostres donatius, però potser hauríem de començar per casa nostra. La meua esposa és voluntària de Càritas. A vegades ens discutim quan li pregunto per què no els fan també catequesi. A casa nostra en tenim molts que no són cristians i potser no ens n'ocupem. No li sembla?

Doncs no m'ho sembla pas gaire i penso que està vostè una mica confós. La jornada del Domund no és simplement per fer donatius. Jo crec que la primera realitat a tenir en compte és prendre consciència de la necessitat vital de la missió per a l'Església. Els missioners ho fan de manera privilegiada en indrets i àmbits sovint complicats. I no només van a fer escoles i hospitals, van sobretot a anunciar l'Evangelí i proposar la fe. I una cosa porta a l'altra. Els missioners evangelitzen. Càritas, que és una dimensió de l'Església i no pas una ONG que va pel seu compte, també ho fa. Acol·lint i ajudant es comença evangelitzant. Per això, a Càritas no es fa ni s'ha de fer catequesi, perquè la catequesi s'adreça als qui ja han rebut el do de la fe per configurar-la i fer-la créixer. Potser sí que veuria bé que des de Càritas també s'informés dels motius que ens mouen, començant per explicar el nom que significa l'*agapé*, l'amor específicament cristià i que sovint els voluntaris expliquessin les raons de la seva actuació. Estic molt d'acord amb vostè quan destaca que també nosaltres aquí, a casa nostra, hem de ser missioners i anunciar l'Evangelí. Si no entenguéssim això tampoc entendríem el Domund. El papa Francesc ens parla d'una Església missionera, «en sortida», i tenim molta feina a fer en aquest sentit. Podem començar maldant per viure cada dia de manera més autèntica i coherent la nostra fe. S'ha de notar que som cristians, com la sal, que no es veu, però hi és...

**PER ENVIAR CONSULTES
AL DR. MATEO:**

elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

«Ella vendrá», poema de Casaldàliga

Ens trobem en temps de commemorar els difunts. L'Església fa memòria de la multitud nombrosa d'homes i dones de tota nació, raça i llengua, creats a imatge i semblança de Déu, que gaudeixen en Ell i amb Ell, de la vida feliç per la qual van ser creats. Dies de visita als cementiris, de records i d'emoció allà al fons de l'ànima noble, de xipresos —*Els xipresos creuen en Déu*, la novel·la inoblidable de Josep M. Gironella—, i de crisantems. El bisbe Pere Casaldàliga ha escrit un poema sobre la mort, amb el títol *Ella vendrá*. Recitar-lo en aquestes dates, reconforta el cor.

*«Yo la acogí, en las sombras,
muchas veces,
y la temí, rondándome, callada.
No era el vino nupcial, eran sus
heces;
era el miedo al amor, más que la
amada.
Pero sé que vendrá... Confío en ella,
amada fiel de todos, pero maldita.
No hay modo de escapar a su
querella.
Sin hora y sin lugar, ella es la cita.
Vendrá. Saldrá de mí. La llevo
dentro
desde que soy. Y voy hacia su
encuentro
con todo el peso de mis años vivos.
Pero vendrá... para pasar de largo.
Y en la centella de su beso amargo,
vendremos Dios y yo definitivos.»*

Juntament amb el poema, el missatge d'esperança: «El motiu pel que hem estimat una persona, això no mor mai.»

Algú va dir: «Morir és una foguera fugitiva, és creuar una porta a la deriva i trobar-hi allò que buscàvem tant.»

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

On s'amaga Jesús?

Diu el profeta Isaïes: «Realment ets un Déu que s'amaga, Déu d'Israel, salvador» (Is 45,15). S'amaga Déu? D'alguna manera, sí. Potser més que amagar-se, es disfressa.

Jesús, el Fill de Déu, està amagat en el cor d'aquella persona que ens cau antipàtica pel motiu que sigui. Jesús està en el malalt, potser moribund, potser sol en un llit d'hospital.

Jesús està en el pobre, en l'indigent, que potser dorm al carrer. Jesús està en el menyspreat, maltractat, menystingut...

Jesús està en el refugiat que ha creuat el mar cercant una vida millor. Jesús està en l'infant rebutjat pels seus pares.

Jesús està en el vell, abandonat per la família, a qui ningú no va a veure, perquè fa nosa. Jesús està en el qui és a la presó, tant si és culpable com si no ho és. Qui és innocent davant de Déu?

Jesús està en el nostre germà. És Ell. És realment Ell. Escoltem les seves paraules a l'evangeli de sant Mateu: «Perquè tenia fam, i em donàreu menjar (...); era foraster, i em vau acollir (...); era a la presó, i vinguéreu a veure'm» (Mt 25).

Sí. Déu s'amaga, i s'amaga tant que moltes vegades no el sabem reconèixer. Gràcies a Déu hi ha qui sí que el reconeix i s'afanya a atendre'l, a servir-lo, a netejar-li les ferides... «Tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho fèieu a mi» (Mt 25,40).

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA
Cornellà de Llobregat

Pompeu Fabra

Estem en plena celebració del 150è aniversari de Pompeu Fabra. Rumiant, he pensat sovint que ens caldria una actualització de la gran seva obra. Agraïm la seva tasca, però potser ens aniria bé, com

passa amb totes les llengües vives, fer-la una mica més assequible, que tothom acabi escrivint sense faltes; cosa que si no fos pels correctors, penso que poca gent sap fer bé. Alguns suggeriments: a/e, o/u, tal com sonen les paraules sense tantes excepcions ni casuística. La llengua guanyaria adeptes i, sobretot, facilitaria que tots fóssim capaços d'escriure bé.

PILAR CRESPO ÁLVAREZ
Terrassa

Estimar les tradicions

Estem immersos en el temps de la tardor, una època que ens porta a viure una diada important: la festa de Tots Sants. L'Església ens recorda la relació que tenim amb els sants que estan al Cel, persones anònimes com nosaltres que han viscut amb integritat la seva fe i ja es troben en presència de Déu. Cal invocar-los i demanar-los ajuda en les nostres necessitats.

També és una festa lúdica i gastronòmica. En els seus orígens les famílies es reunien al voltant de la taula per assaborir els típics panells de massapà i pinyons, les castanyes ben torrades, fruita seca..., tot regat amb un bon vi. Aquestes tradicions continuen en els nostres dies.

Tots tenim familiars i persones estimades que ens han deixat, els plorem i els recordem dia a dia. La millor prova del nostre amor és pregar per ells. Oferir misses, pregàries... que són com flors oloroses que pugen a la presència de Déu.

Les flors que omplen els cementiris són un record amorós, sentimental, que donen testimoni del nostre afecte. Procurem viure amb sentit autèntic les nostres tradicions, no cal importar-ne d'altres.

M. TERESA ROYO FONTVELLA
Terrassa

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

IGNASI MIRANDA

L'organista Joan Paradell elogia la proximitat de Francesc

«En el tracte de tu a tu, el Papa és igual que en públic»

Joan Paradell Solé (Igualada, 1956) és un músic català, organista i actualment, des del l'any 2011, titular de la Capella Musical Pontifícia. Recentment ha estat a Catalunya perquè la Fundació Pro Música Sacra de Granollers acaba de reprendre l'activitat dins del X Cicle la Música del Cel. El certamen ha comptat amb un convidat d'excepció: aquest igualadí amb una trajectòria molt rellevant en el món musical vaticà.

Com valora haver tocat l'orgue de l'església de Sant Esteve, a Granollers, que és un dels millors de Catalunya?

L'instrument em va agradar molt, sobretot pels seus sons càlids. Vaig interpretar, tal com em van demanar, un programa de peces que

tinguessin a veure d'alguna manera amb el Vaticà, música escrita per a alguns Sants Pares en alguns casos. Per exemple, vaig tocar un *Tu es Petrus*, de Liszt, com altres composicions d'aquest músic quan va ser a Roma, i altres obres del segle XIX que es van tornar a reprendre, marxes que s'interpretaven quan els pontífexs entraven a les seves celebracions i que anaven acompanyades d'unes anomenades «trompetes de plata». Es deien així perquè brillaven molt. Sobretot hi ha dues composicions d'aquest tipus que es van reintroduir durant el pontificat de Benet XVI, una per a la seva entrada i una altra per al moment de la benedicció i que encara es toca avui en algunes grans solemnitats.

Vostè actua com a organista del Papa, amb un títol canònic vinculat a la Capella Sixtina, que és per a les celebracions que presideixi el Sant Pare. Això li dona una gran proximitat amb ell, primer Benet XVI i ara Francesc.

Certament, tot i que ja abans jo havia tocat també per a moltes celebracions de Joan Pau II. Amb Benet XVI, vaig començar a actuar com a organista titular de la Capella Sixtina, amb una coral que és particular del Sant Pare. L'objectiu principal és animar les misses oficials del Pontífex, no pas les que ell diu cada dia, per exemple a la Casa de Santa Marta.

Com és el tracte personal amb el Sant Pare?

El meu tracte no és directe amb ell de manera habitual, diària, perquè els encarregats de la música són el mestre de les celebracions, Guido Marini, i el director de la coral, que són els qui parlen més sovint amb el Pontífex de cara a triar les músiques més adients per a cada solemnitat o festa. Això sí,

Actuació a la Capella Sixtina.

Joan Paradell,
a l'orgue de
l'església de Sant
Esteve
(Granollers).

«L'orgue, que és el rei dels instruments, és el més adequat per a les celebracions litúrgiques i per enaltir el Senyor»

quan parlo amb Francesc —sempre en espanyol—, he comprovat que és realment tal com el veiem. En el tracte de tu a tu, és igual que en públic. És la seva peculiaritat, una proximitat igual com estem acostumats a veure'l. Mostra la mateixa calidesa dels moments en què se'l veu en imatges.

Ha fet, durant la seva ja llarga trajectòria, nombrosos concerts a Rússia, Síria, Amèrica i les principals catedrals i sales europees d'Europa. Com va fer el pas d'anar a Roma l'any 1973?

Va ser perquè a Igualada, durant els mesos d'estiu, hi venia a passar tres mesos Valentí Miserachs, que ja estudiava a Roma. S'estava a la basílica de Santa Maria a fer d'organista i allà organitzava concerts. Això va ser ocasió perquè jo el conegués. Davant de la seva immensa potencialitat musical, en un cert moment, li vaig dir que volia anar a Roma a

estudiar amb ell. Primer va quedar molt parat però, davant la meua insistència i afició, finalment es va trobar la manera que em pogués traslladar allà, on vaig fer la carrera de piano, orgue i composició amb aquest gran mestre i sacerdot català. Després les circumstàncies van propiciar que em quedés a Roma. De fet, ja abans, havia començat a estudiar al Conservatori de Barcelona, amb Montserrat Torrent, fins que va sorgir l'oportunitat. La professora Torrent, als seus 92 anys, encara toca meravellosament bé. És una força de la naturalesa, fins al punt d'haver fet un dels tres concerts d'inauguració de l'orgue de la basílica de la Mercè, amb un programa musical complex i fins i tot difícil per als mateixos organistes joves. Tocar un repertori com ara grans obres de Bach o música contemporània, com va fer ella, tot i que gairebé no hi sent, és increïble.

Quina importància té actualment la música en la litúrgia?

La música és una part fonamental de la litúrgia. Tant l'organista, sobretot, com també el cor són part integrant, ministres i imprescindibles, perquè formen tot un corpus. Com deia sant Agustí, així es prega dues vegades. L'organista, de fet, és un ministre més, també en les celebracions del Papa.

Quan es parla de l'estat actual de la religiositat, per exemple a Catalunya, es comenta molt que potser les misses i altres celebracions no són presentades amb prou pedagogia per fer-les atractives. Com veu l'estat actual de la música en aquests actes religiosos, amb nous instruments i nous estils?

Estem passant uns moments difícils, fins i tot crítics, no només a nivell religiós, sinó en tot, també políticament i humanament. Es parla molt de trobar solucions litúrgiques i musicals, però això ja es va provar ara fa molts anys amb les guitarres i no va portar el fruit que s'esperava, que era el d'una senzillesa que apropés més el jovent a l'Església, però no es va produir. Allò més important és lluitar i treballar per portar sobretot la bona música, perquè l'art és l'únic que pot salvar el món. L'orgue, que és el rei dels instruments, és el més adequat per a les celebracions litúrgiques i per enaltir el Senyor. S'ha de treballar en això per vetllar per una música de bona qualitat.

La música és també una eina

«El moment més emotiu que he viscut com a organista del Papa va ser quan Benet XVI va comunicar la seva renúncia»

privilegiada de diàleg interreligiós?

Sí, i encara més amb el Papa actual. Amb ell, es fa un treball ja iniciat amb Benet XVI, que consisteix en un apropament a altres religions. Sobretot hi ha algunes grans solemnitats en què, al costat de la Capella Sixtina, hi venen altres corals que fan que es conreï un esperit molt ecumènic. És una bona feina.

Quin és el moment més emocionant que vostè ha viscut fins ara com a organista del Papa?

N'hi ha uns quants, però jo triaria el que vaig viure durant l'acte en què Benet XVI va comunicar la seva renúncia, al final d'un Consistori de Cardenals. Va ser emotivament molt important, perquè ningú no en sabia res, amb alguna excepció de gent molt propera a ell. Jo, davant dels purpurats i quan el Papa estava a punt de fer la benedicció, tenia les mans sobre el teclat. En aquell moment, ens va fer seure i és quan, en llatí, va comunicar la seva abdicació. El més impressionant, però, va ser la mirada que, entre tots, ens vam dirigir sense voler: cardenals, bisbes, cantors... Tots incrèduls, ens preguntàvem si ho havíem entès bé.

Al final, vam haver d'admetre que efectivament era així. A més, també va ser molt emotiu per a mi tot el que la renúncia va comportar després. Va arribar el conclave, on jo vaig ser l'última persona que va sortir de la Capella Sixtina abans que tanquessin les portes, perquè havia de tocar durant tot el jurament dels cardenals. Aleshores van fer sortir la gent, però jo continuava tocant, fins que em van dir que me n'anés. I ho vaig fer en un moment en què les partitures gairebé em volaven. L'elecció del nou Papa, finalment, va ser igualment molt intens, especialment la primera missa oficiada per Francesc a la Capella Sixtina l'endemà de la *fumata* blanca. Tots van ser moments molt emotius.

Triaria alguna peça per dedicar especialment al papa Francesc?

Totes se li poden dedicar. Tot i que ell no tingui especial predilecció perquè se li canti el *Tu es Petrus*, jo crec que li dedicaria aquesta, concretament la versió de Palestrina. En qualsevol cas, el meu desig és que puguem sempre acostar-nos cada dia més a la música de l'Església, a la de la gran tradició i principalment, en tot moment, a l'orgue.

Concert de Nadal

«*Mass of the Children*», de John Rutter

El diumenge 16 de desembre, a les 19 h, tindrà lloc a la basílica del Pi de Barcelona un concert de Nadal, a càrrec d'Els Cors Joves i Mixt del Conservatori, el Cor de l'Orfeó Badaloní i l'Orquestra Baetulo que interpretaran l'obra *Mass of the Children*, de John Rutter.

Mass of the Children («Missa dels nens») és una *Missa brevis* no litúrgica, que segueix el text de la missa tradicional llatina i grega i que intercala diversos poemes anglesos.

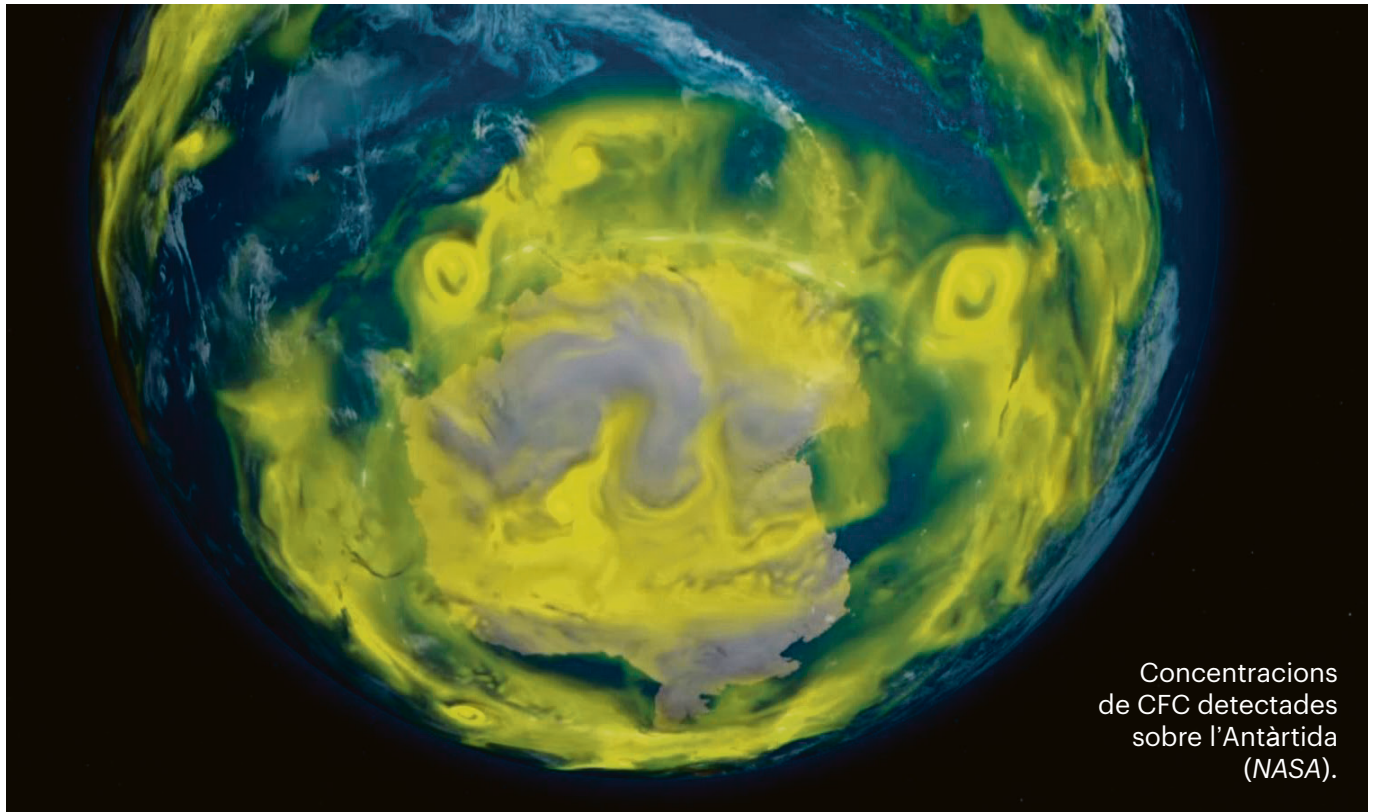
ORGANITZAT PER:

Ràdio Estel, Catalunya Cristiana, Club+Amics, l'Orfeó Badaloní i la basílica del Pi

Preu del concert: 10 euros

Per a més informació i venda d'entrades podreu adreçar-vos a: Janet Duatis trucant al telèfon 934 092 770, o bé per correu electrònic a jduatis@catalunyacristiana.cat. L'horari d'atenció al públic és de 10 a 15 h.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Una nova alarma referent a la capa d'ozó

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Tots sabeu la importància que té per a la nostra subsistència aquest embolcall del nostre planeta fet d'ozó. És una capa que es troba ja a l'estratosfera formada per aquest gas, que és oxigen triatòmic, o sigui que té les molècules formades per tres àtoms d'aquest element. Compost així, l'oxigen absorbeix precisament aquelles radiacions ultraviolades que ens arriben dels astres amb una intensitat tal que amb poc temps farien desaparèixer la vida sobre la Terra. És una capa protectora de la vida, de gran importància, que cal preservar evidentment.

Per això quan es va descobrir l'any 1985 que s'havia produït un forat a la capa d'ozó sobre l'Antàrtida es va investigar tot seguit quina n'era la causa. I en descobrir que les emissions dels clorofluocarbonats (CFC) eren els principals agents del dany, es va acordar el 1987 l'anomenat Protocol de Montreal, firmat per 193 països, que es comprometien a la gradual prohibició dels CFC. El 2006 s'havia de quedar ja extingida pràcticament del tot la seva fabricació. Ara bé, a la revista *Nature* s'ha anat signant el ritme de descens de les concentracions de CFC en l'atmosfera terrestre, sobretot del CFC-11 (el més perjudicial), des del 2002 al 2012, tot conforme

al previst. Però en arribar a 2012 s'ha començat a desaccelerar el ritme de minva i ara ens trobem amb una realitat que és innegable, que augmenta la presència d'aquest gas i no té cap més explicació possible: hi ha qui claudesminament en segueix produint.

Els experts han arribat a la conclusió que l'increment d'aquestes emissions de CFC-11 prové de l'hemisferi nord. I més concretament semblen provenir de l'est de l'Àsia. No s'ha pogut trobar el focus emissor, però sembla que a partir del 2012 les emissions arriben a unes 13.000 tones mètriques anuals. És ben clar que caldrà fer-hi alguna cosa.

Pel que fa al forat de la capa d'ozó de l'Antàrtida, també se li ha anat seguint el procés. Ha mostrat una evolució favorable en termes generals fins al 2012. La previsió era que per al 2050 desaparegués del tot. I, és clar, ara el neguit és que, després de les noves constatacions, aquesta recuperació es pugui endarrerir i molt. Cal responsabilitzar els estats de la vigilància de la cosa. Cal actuar. No sabem que s'hagi pres cap determini. Esperem que es faci aviat. La capa d'ozó és vital. Cal evitar, sigui com sigui, el seu deteriorament. Suposo que tots hi esteu d'acord.

FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA
Arxiver dels caputxins

Pel que fa a l'etimologia del terme *ratafia*, sembla que vindria de l'expressió llatina *rata fiat* (queda firmat, així sigui) que es verbalitzava en veu alta mentre s'aixecava un vas amb licor per tal de *ratificar* un tracte fet de paraula, així ho explica Mn. Cinto Verdaguer en el seu recull de rondalles. Tanmateix, els filòlegs opinen que el terme prové del mot crioll «tafia», de l'illa de Guadalupe, a les Antilles franceses; mentre que d'altres opinen que el mot vindria d'una corrupció a les Índies del mot «alcohol *rectifié*», és a dir, un licor rectificat, una mena de rosolis millorat i aromatitzat amb herbes.

La ratafia és, en efecte, un licor estomacal elaborat amb la maceració d'herbes i fruita (habitualment amb nous verdes, pell de llimona, pell de taronja amarga, codony, cireres o guindes) infusionat tot junt amb un bon nombre d'herbes remeieres oloroses, troncs de canyella i amb nou moscada i alguns claus d'espècia. En la tradició gastronòmica dels caputxins, a voltes, se solia fer la ratafia amb ametlla verda, tal com s'indica en el text d'aquest antic formulari: «Ratafia conventual d'ametlla verda: per una meitadella posaràs una lliura de sucre, una lliura d'ametlles picades —ab clofolla y tot— y canyella, tot a dins una garrafa y se posa a sol y serè durant quaranta dies. Després se colará y se té per a remey. Per

fer ratafia ab nous, se posen les nous ab la pell verda a trossos y pela de codony» (BHC, *Receptes*, s. d.)

Per la seva banda, la pagesia de Catalunya elaborava la ratafia, o *ratacia*, amb un procés una mica més complex i amb nombroses herbes oloroses i remeieres, tot i que hi havia també una manera molt més senzilla i casolana de fer la ratafia popular —tant en els convents com en les cases pairals—; una mena de «ratafia express» segons es desprèn d'una vella recepta copiada l'any 1814 procedent dels caputxins de Tuir, on se suggeria d'infundir aiguardent i vi bo, junt amb canyella i claus d'espècia, deixant la maceració uns dies a sol i serena. En una altra recepta de l'any 1817, aquesta aportada per Joan Baptista Galobardas, hi llegim que: «*El aguardiente o ratafia de nueces se emplea en las aldeas como remedio estomacal. Se hace del modo siguiente: tómanse doce nueces verdes con sus cáscaras, échese en medio azumbre de aguardiente bueno, después de haberles quebrado un poco, y guardadas tres semanas se le pone un poco de azúcar y se filtra el licor.*»

Després d'haver fet referència a l'etimologia i al procés d'elaboració de la ratafia, a l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, de les nombroses virtuts remeieres de l'eucaliptus o febrer.

TRADICIONS REMEIERES

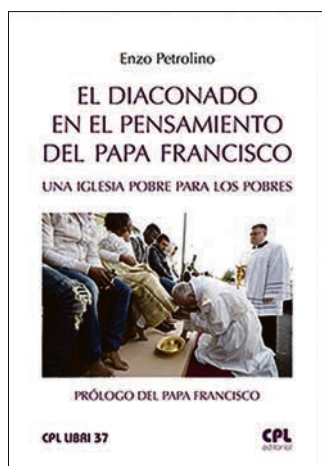
La ratafia és un excel·lent estomacal

CRISTINA MARTÍNEZ SEGURA

Historia de un reencuentro
Fonte-Monte Carmelo, 2018,
242 pàg.

Aquest llibre mostra el procés de canvi en la vida d'una persona. De sentir que li faltava alguna cosa en la vida, la Cristina va trobar allò que n'esdevindria l'eix: la seva fe. Una fe fonamentada en una persona viva i real: Jesucrist. Important en aquesta transformació espiritual va ser el diàleg que va mantenir amb sor Aroa, monja dominica.

ENZO PETROLINO

El diaconado en el pensamiento del papa Francisco
CPL, 2018, 250 pàg.

Enzo Petrolino, president de la Comunitat del Diaconat d'Itàlia, aplega en aquestes pàgines una sèrie d'escrits i intervencions del papa Francesc sobre el diaconat, mentre exercia el seu ministeri episcopal a Buenos Aires i posteriorment com a Bisbe de Roma. S'analitza la dimensió servidora, litúrgica i evangelitzadora d'aquest ministeri.

TOMÁŠ HALÍK

Quiero que seas. Sobre el Dios del amor
Herder, 2018, 234 pàg.

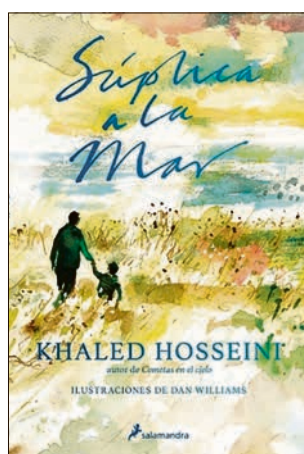
L'autor presenta en aquest volum les profundes disquisicions sobre el misteri de l'amor de Déu per donar respostes tant a creients com a no creients que cerquen la transcendència al nostre temps. Així mateix, examina la connexió entre la fe i l'amor en el context de la pràctica cristiana contemporània.

MIKEL SANTIAGO

La isla de las últimas voces
Ediciones B, 2018, 554 pàg.

El temporal arriba a St. Kilda i gairebé tothom ha fugit en l'últim ferry. No queden a l'illa més de cinquanta persones, entre ells la Carmen, que treballa a l'hotel, i diferents pescadors. Seran ells els qui trobin un misteriós contenidor metàl·lic al costat del penya-segat. Personatges plens de secrets que es veuen atrapatats en el cor de la tempesta.

KHALED HOSSEINI

Súplica a la mar
Salamandra, 2018, 48 pàg.

Un pare bressola el seu fill adormit, esperant l'alba i l'arribada d'un vaixell. Li parla sobre la seva infància a Síria, les oliveres... abans que del cel caiguessin bombes i es veiessin obligats a fugir. Ells i els qui els envolten hauran d'aplegar les seves possessions i embarcar-se en un viatge perillós a través del mar a la recerca d'una nova llar.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

1001 llegendes i mites de Catalunya
L'Arca, 2018, 272 pàg.

En la tradició catalana hi ha nombroses llegendes populars que expliquen fets històrics enriquits amb episodis imaginatius. En aquest llibre, l'autor ha aplegat algunes d'aquestes llegendes, classificades en les pròpiament històriques, les que es relacionen amb la natura, les de caire més fantàstic i les vinculades amb les creences religioses.

CRÍTICA DE CINEMA

PEIO SÁNCHEZ

Director del Departament de cinema de l'arquebisbat de Barcelona

LA APARICIÓN

DIRECCIÓ: Xavier Giannoli
 INTÈRPRETS: Vincent Lindon, Galatée Bellugi, Patrick d'Assumção, Anatole Taubman, entre altres
 MÚSICA: François Musy
 GÈNERE: drama
 137 minuts
 França

Una icona de Maria traspassada per una bala a cada ull

Las pel·lícules d'aparicions acostumen a anar destinades a un públic convençut. *L'apparition* aporta una mirada diferent, apta per a ateus, agnòstics i creients. Sempre hi ha sorpreses i moltes vegades les aparicions enganyen. Cal atrevir-se a mirar a fons, al cor de les persones, i en aquests plecs hi habita Algú sobrenatural. La Presència enmig dels traumes i de les recerques no segueix els plans de l'espectacle, sinó de la música callada, de la icona traspassada.

El gènere del suspens ens porta a una investigació. En Jacques és un corresponsal de guerra en plena crisi. Acaba de perdre el seu millor amic en una explosió que l'ha deixat sord. Abatut, rep una trucada estranya. El Vaticà li encarrega que participi en una investigació sobre una suposada aparició de la Mare de Déu a una jove vident en un poble dels Alps francesos. Sense res millor a fer per afrontar el seu dolor decideix participar-hi malgrat que és escèptic al fenomen. Un nou *Codi Da Vinci*? O potser sona a *Àngels i dimonis*? Queda descartat Dan Brown com a inspiració. Aquí la intriga són les persones.

En la investigació forma part d'una comissió que reflecteix les diferents tendències eclesials. El testimoni de l'aparició és interpretat des dels posicionaments previs. Només el periodista, amb un Vincent Lindon

que transparenta la seva lluita interior constant, busca els fets i els seus protagonistes. Amb ell coneixerem l'Anna, la jove vident interpretada amb dosis d'innocència i cert misteri per Galatée Bellugi. La mirada de Jacques funciona com un *alter ego* del director del film, Xavier Giannoli. Un tipus preocupat pels marges estrets entre la veritat i la mentida com ens va mostrar a *Crónica de una mentira* (2009) i *Madame Marguerite* (2015). El protagonista no hi sent bé però busca mirar a fons i així entra en la vida del santuari i coneix el submón que protegeix la noia a la vegada que sobreexplota el fenomen. Probablement es tracta d'una altra superxeria. Tranquils que no us esguerro el final. Res no és el que sembla.

L'escepticisme distant alhora que respectuós amb la vivència espiritual de les persones permet contemplar el fenomen de les aparicions amb matisos nous i més rics que els efectes especials. No som a Garabandal. On és Déu? Hi ha un costat invisible en allò real, on amagat al fons del cor resideix l'Inesperat. «iDescubre tu presencia y máteme tu vista y hermosura, mira que la dolencia de amor que no se cura sino con la presencia y la figura!», proclamarà Joan de la Creu. Doncs això, que l'aparició és una altra cosa, més enllà de la cosa. Una icona traspassada per una bala a cada ull.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxi

Un gran treball de recerca històrica

Ernest Zaragoza Pascual
**RECUILL
DE DOCUMENTS
I ARTICLES
D'HISTÒRIA
GUIXOLENCA
I VALLDARENCA**
Volum V

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

ERNEST ZARAGOZA PASCUAL
*Recull de documents i articles
d'història guixolenca i valldarenca*
(Scripta et Documenta, 109)
Publicacions de l'Abadia de
Montserrat, 2018, 341 pàg.

Vet ací el cinquè, i darrer volum, d'aquesta modèlica «Monumenta Historica» farcida de documents i de relats històrics sobre Sant Feliu de Guíxols i la Vall d'Aro que, molt minuciosament, ha seleccionat i analitzat el prestigiós acadèmic Ernest Zaragoza, rector de la parròquia de Castell d'Aro, un dels més grans experts europeus en història local i monàstica. En el present volum, el Dr. Zaragoza, a més d'oferir el catàleg dels 51 manuscrits guixolencs conservats a la biblioteca municipal de Girona (vegeu les pàgines 243-274), ens aporta també l'edició de les memòries i de la correspondència del monjo benedictí Isidor Gil Dalmau (anys 1835-1859), on el monjo exclaustrat hi narrà les peripècies que hagué de sofrir la comunitat benedictina guixolencsa arran de la seva expulsió el 1835. Són, també, molt significatives el conjunt de dades biogràfiques de destacats preveres, rectors de Castell d'Aro (anys 1320-1849), així com la narració històrica que ens brinda sobre els orígens i desenvolupament de les fundacions de cases religioses en temps contemporani a la població, com fou el cas dels claretians (1918-1924, quan passaren a Girona) i de les caputxines de la Divina Pastora (1888-1939), a més de molts altres articles d'història local que ens regalen detalls molt precisos de la vida quotidiana dels antics guixolencs i valldarencs.

Pel que fa als interessats en el coneixement i estudi de les devocions i tradicions populars de casa nostra, trobaran molt suggeridor el capítol 23, dedicat a la devoció guixolencsa a santa Quitèria, advocada contra les mossegades de gossos, llops i a animals rabiosos (vegeu les pàgines 81-82) i, també, els plauran les notícies històriques sobre l'altar dedicat a santa Rosa de Lima a l'església del monestir (pp.165-166). Una felicitació al reverend Ernest Zaragoza per aquests treballs de recerca històrica tan ben elaborats i detallistes que, ben cert, contribuiran a il·luminar la visió de conjunt de la història eclesiàstica desenvolupada a casa nostra.

RAUXA

El cor que se sobresalta

Ens podem atansar a un quadre de moltes maneres. Una determinada mirada pot dur a analitzar els pigments de la pintura, el material de la tela o la tècnica exacta emprada per l'artista. La capacitat analítica arribarà a conclusions que segurament seran certes, però no ens haurà dit absolutament res de l'escena que s'hi representa. Una altra mena de mirada encertarà a fixar-se en el tema representat: farà un inventari complet dels objectes que hi apareixen, provarà d'esbrinar el simbolisme dels colors, voldrà identificar el paisatge de fons i intentarà establir possibles relacions entre els personatges. Centrada en els detalls, potser encertarà alguna cosa, però, com en el primer cas, se li escaparà totalment la bellesa de conjunt. Aquestes dues mirades es mostren encara més insuficients a l'hora d'encarar l'Escriptura. Són capaces de produir informació ingent, milers de pàgines de publicacions acadèmiques en les quals la set de sentit pot estar del tot absent.

A diferència de les altres criatures, només l'home té la capacitat de meravellar-se —o d'horroritzar-se— quan contempla la natura, una obra d'art o la Paraula de Déu. Davant de tot això, el cor de l'home o bé batega al ritme de la lloança o bé al de la blasfèmia, pot plorar d'agraïment infinit o bé de ràbia explosiva, però el cor que no se sobresalta només sap furgar i veu coses allà on no hi ha res. El cor que se sobresalta no se'n sap avenir i viu admirat i ebri de passió fins al final dels seus dies.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

ESCOLES CATÒLQUES

La web d'Escoles Catòliques (www.escuelascaticas.es) ha creat un espai dedicat a lluitar contra l'assetjament escolar.

Altres bisbats

LAICS MISSIONERS

El cap de setmana del 16 al 18 de novembre, a Madrid, trobada d'OCASHA-Cristians amb el Sud, per a laics amb inquietuds missioneres (www.ocasha-ccs.org).

Barcelona

ASSOCIACIÓ AMICS DELS ÀNGELS

El dilluns 5 de novembre, a les 18.30, conferència d'Amador Vega *Els àngels en la poesia i l'art: Rainer Maria Rilke i Paul Klee* al Seminari de Barcelona (c/ Diputació, 231). Donatiu: 8 euros.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El dilluns 5 de novembre, a les 19.00, sessió Dilluns dels Drets Humans *Invisibles: l'exclusió de les persones immigrades a casa nostra*; els dimarts del 27 de novembre al 17 de desembre, a les 19.00, seminari *Edith Stein* amb Enric Vilà (tel. 933 172 338).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El dimecres 7 de novembre, a les 19.00, Salvador Pié i Xavier Melloni parlen sobre *Intuïció teològica (theos)* dins del cicle de conferències de l'Any Panikkar (c/ València, 244 – Barcelona).

ACAT

El dimecres 7 de novembre, a les 19.30, conferència de Natalia Zaro sobre *Violències masclistes. Propostes d'erradicació* al Casal Lloia (c/ Balmes, 138 – Barcelona).

LUTER

El dimecres 7 de novembre, a les 19.30, presentació del llibre *Luter. Buscant la veritat, va canviar la història* d'Antoni Gelonch. Museu d'Història de Barcelona (sala Martí l'Humà), pl. del Rei, s/n.

VERITABLE VIDA EN DÉU

El diumenge 11 de novembre, a les 18.00, grup d'oració a les Carmelites Missioneres (c/ Puiggarí, 1 – Barcelona). Més informació i llibre: Mercè Ferrer, tel. 935 304 806.

ESGLÉSIA DE SANT GAETÀ

El diumenge 11 de novembre, a les 18.00, concert *La bella molinera* de Schubert. C/Consell de Cent, 293 – Barcelona.

Solsona

XX FESTIVAL DE MÚSICA DE TÀRROR

El diumenge 4 de novembre, a les 18.00, concert d'Alessandro Bianchi a l'església de Santa Maria de l'Alba de Tàrror.

Tarragona

SANTA MARGARIDA M. D'ALACOQUE

El dilluns 5 de novembre, visita de les relíquies de la santa a l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona: a les 9.00, missa; a les 9.45 exposició del Santíssim; a les 10.00, 11.00 i 12.15, rosari; a les 12.00, àngelus; a les 12.45, reserva del Santíssim; a les 12.50, recepció de les relíquies; a les 13.00, missa presidida per l'arquebisbe Jaume Pujol.

Terrassa

MARATA

El diumenge 11 de novembre, a les 10.00, concert de la Capella de Música Santa Maria i l'Orquestra de cambra Miquel Casas i Bell. Parròquia de Santa Coloma de Marata – les Franqueses del Vallès.

Vic

EPISCOPUS

El dissabte 10 de novembre, a les 19.00, oratori musical *Diàleg patriarcal* (homenatge a Oliba i Torras i Bages) a la basílica de Santa Maria d'Igualada.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè el llenguatge del cor i del diàleg prevalgui sobre les armes

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Miquel Àngel Martín, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Anna Baduell, Pilarín Bayés, Ferran Blasi, Jaume Castro, Agustí Codinach, Antonio Gil, Montse Girbau, Joan Guiteras, Pilar Malla, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Peio Sánchez, Lluís Serra, Rafel Serra, Valentí Serra, Teresa Solà, Joan Soler, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ANNA BADUELL

Fa 57 anys que va néixer a Jódar (Jaén) i als 14 anys va emigrar amb la seva família a Catalunya. Mn. Gabriel Robledillo va estudiar al l'Institut Pau Casals del Vendrell i després es va llicenciar en Filologia Hispànica a la Universitat de Barcelona. També va assolir el Grau de Ciències Religioses i el doctorat en Teologia Moral i Espiritual a la Universitat de Navarra. Durant 25 anys ha estat professor de Llengua i Literatura Espanyola i Francesa. També ha col·laborat en mitjans de comunicació com Calafell-ràdio o en mitjans escrits per parlar «sempre de temes positius».

Per què fer-se mossèn ara, amb 57 anys?

M'ordeno sacerdot, perquè falten sacerdots a l'Església, «la collita és abundant, però els segadors són pocs», i perquè m'ha cridat. Als 14 anys vaig venir amb la família a Catalunya, on vaig començar a treballar en un escorxador d'aus. Més tard vaig conèixer l'Opus Dei i, després de freqüentar durant un temps un centre de l'Obra, em vaig sentir cridat pel Senyor a santificar les activitats ordinàries del cristià i vaig demanar l'admissió a l'Opus Dei. Tenia 19 anys.

Quin paper ha de tenir el sacerdot avui?

Ser sacerdot avui és ser ministre de Jesucrist, el més important que pot arribar a ser un home. És ser dispensador dels dons de Jesucrist a les persones que estan al meu voltant. És viure les benaurances amb els més pròxims: amb els que pateixen, amb els pobres, els necessitats, els malalts del cos i de l'ànima, etc. En una paraula, ser sacerdot és ser Crist. Ser pastor de les persones que estan al meu voltant. Hi ha molta feina! I el sacerdot no té horari.

El Papa parla d'anar a les perifèries, com ho hem de fer?

Quan jo veig una persona,estic davant d'un fill de Déu. No miro si és cristià o no. A tots crida el Senyor com a bon Pare. Els laics tenen més fàcil sortir a les perifèries, perquè estan enmig del món i estan en con-

Gabriel Robledillo és sacerdot de la Prelatura de l'Opus Dei

«Els joves són generosos però no saben com donar-se als altres»

tacte amb moltes persones. Tots recordem Teresa de Calcuta, els diferents ordes i institucions que amb el seu carisma es dediquen a ajudar els més pobres, les monges i religiosos que donen un cop de mà en els hospitals, els missioners repartits per tot el món, etc.

El Papa parla d'una Església en sortida. Demana creativitat. Com fer-ho?

L'amor és creatiu. A l'hora de parlar de Crist, els sacerdots i els laics ens hem de posar en el lloc de la persona que ens escolta, i preparar molt bé aquesta homilia, conversa, etc. I fins i tot fer una estona de pregària, parlant amb el Senyor d'aquestes persones tot preguntant-los què els demana a aquestes persones en concret. Hem d'arribar al cor de les persones. I sobretot, parlar de l'amor de Crist per cada un.

Com s'ha de fer per arribar més als joves?

Els joves són el futur de l'Església. Per arribar-hi hem de donar-los a conèixer Jesucrist. Ningú que coneix Crist es queda indiferent. Per tant, hem de reflexionar quin Jesucrist estem donant a conèixer. Els joves busquen ídols en el futbol, cantants de moda... Crist és un altre líder, però no el coneixen. Com el coneixeran? Fent-los veure que Crist està en el company de classe, que necessita un ajut; en l'amic que està malalt; en el pobre que demana una almoïna a la porta de l'església; en l'avi que no pot fer un encàrrec; en una ONG que es dedica a tenir cura dels nens... La joventut del segle XXI és generosa, però desconeixen com donar-se als altres. I després, cal ensenyar-los a resar. A la societat hi ha molt soroll, i necessitem moments de silenci per sentir Jesucrist.

DEL 23 AL 30 DE NOVEMBRE

PALAUS MINOICS I MONESTIRS DE CRETA

DEL 3 AL 13 DE DESEMBRE

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Camí de fe, cultura i història

DEL 28 DE NOVEMBRE
AL 2/3 DE DESEMBRE

Llums de Nadal a NOVA YORK

DEL 12 AL 24 DE GENER 2019

Festes de Lalibela - ETIÒPIA

DEL 16 AL 23 DE GENER 2019

Pelegrinatge mercedari a PERÚ (Cuzco i Machu Pichu)

DEL 24 AL 29 D'ABRIL 2019

Pasqua ortodoxa al LÍBAN

DEL 9 AL 20 DE MAIG 2019

JAPÓ

Un viatge de la tradició
a la modernitat

MARÇ 2019
09/16 MAIG
30 MAIG / 10 JUNY
JULIOL 2019
AGOST 2019
AGOST 2019
SETEMBRE 2019
OCTUBRE 2019
NOVEMBRE 2019
NOVEMBRE 2019
DESEMBRE 2019
DESEMBRE 2019

MALTA
MESOPOTÀMIA TURCA
SENEGAL I GÀMBIA
PERÚ
CANADÀ
XINA ÈTNICA (LA RUTA DE SHANGRI-LA)
ETIÒPIA (TRIBUS DEL SUD)
REGNES DE L'HIMÀLAIA: NEPAL I BUTAN
PORTUGAL TEMPLARI + FÀTIMA
NOVA YORK (LLUMS DE NADAL)
PESSEBRES DELS ABRUÇOS
CAP D'ANY A EGIPT